

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Rozpočtová soustava a rozpočtový proces

Vypracovala: Eva Zevelová

Vedoucí práce: Ing. Josef Mendl

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Rozpočtová soustava a rozpočtový proces vypracovala samostatně pod vedením Ing. Josefa Mendla a v seznamu literatury jsem uvedla všechny použité literární a odborné zdroje.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne.....

.....

Eva Zevelová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Josefu Mendlovi za odborné vedení a cenné připomínky při vypracování této práce.

Anotace

Bakalářská práce na téma: Rozpočtová soustava a rozpočtový proces se zabývá charakteristikou jednotlivých úrovní rozpočtové soustavy, tedy soustavou veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů. Je zde popsána i problematika rozpočtového procesu a rozpočtových zásad a pravidel, která se používají při tvorbě rozpočtu.

V teoretické části práce je využito kompilační metody. V praktické části práce je použita metoda komparace a metoda analýzy. Analyzován je rozpočet města Jindřichův Hradec. V této části se práce zaměřuje na porovnání příjmových a výdajových nástrojů města. Dále jsou v práci porovnávány rozpočtové roky 2013, 2014, 2015 a 2016 z dostupných dat Městského úřadu Jindřichova Hradce a Ministerstva financí České republiky, konkrétně ze specializovaného informačního portálu MONITOR. V závěru praktické části je analyzováno celkové zhodnocení hospodaření města Jindřichův Hradec ve sledovaných letech 2013 - 2016.

Problematika veřejných rozpočtů je velmi důležitá už z toho důvodu, že každý občan České republiky platí daně, místní a správní poplatky, které jsou příjmem územních rozpočtů. Podstatou obecního, ale i krajského a státního, rozpočtu je dosáhnout vyrovnanosti v hospodaření a mít přehled o výši příjmů a výdajů. U výdajů je zásadní, i v jaké výši a na jaký účel jsou finanční prostředky použity. Z tohoto důvodu je třeba snažit se porozumět a získat představu, jak by měl daný rozpočet vypadat.

Klíčová slova

veřejné finance, veřejná správa, územní samospráva, rozpočet územní samosprávy, rozpočtová soustava, rozpočtový proces, fiskální decentralizace

Annotation

My bachelor thesis "The Budgetary System and a Budgeting Process" deals with the characteristics of individual levels of a budgetary system, i.e. with a system of public budgets and off-budget funds. It includes a description of issues within a budgeting process and of budgetary principles and rules used for a budget creation.

In the theoretical part of the work, a compilation method was used. In the practical part, a comparative method as well as an analytical method were applied. The aim of the work is to analyze budgets of the city of Jindřichův Hradec. A comparison of revenue and expenditure management tools of the city is discussed in this part. Budget years 2013, 2014, 2015 and 2016 are also compared, based on the available data from the Municipal Authority of Jindřichův Hradec and from the Ministry of Finance of the Czech Republic, specifically from a specialized information portal MONITOR. At the end of the practical part, the overall economical management of the city in the years 2013 - 2016 is assessed.

The topic of public budgets is a very important one due to the fact that each citizen of the Czech Republic pays taxes and local and administrative fees represent revenue of local budgets. The basis of municipal, as well as regional and the state budgets is to achieve a balance in the economy and to keep track of the amount of revenues and expenses. It is also important to know, what is the amount and target of the financial means used. For this reason, it is necessary to try to understand and get an idea of, how a budget should look like.

Keywords

public finance, public administration, municipal authorities, budget of local government, budgetary system, budgeting principles, fiscal decentralization

OBSAH

ÚVOD	5
I. TEORETICKÁ ČÁST	6
1. VEŘEJNÉ FINANCE A VEŘEJNÁ SPRÁVA	6
1.1. VEŘEJNÉ FINANCE	6
1.1.1. Funkce veřejných financí.....	6
1.2. VEŘEJNÝ SEKTOR	7
1.3. SMÍŠENÁ EKONOMIKA.....	7
1.4. VEŘEJNÁ SPRÁVA	7
1.4.1. Státní správa.....	9
1.4.2. Samospráva	10
2. ČLENĚNÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	12
2.1. KRAJ	12
2.1.1. Orgány kraje	14
2.1.2. Samostatná působnost.....	15
2.1.3. Přenesená působnost	16
2.2. OBEC	16
2.2.1. Orgány obce	18
2.2.2. Samostatná působnost.....	20
2.2.3. Přenesená působnost	21
3. ROZPOČTY ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ	21
3.1. CHARAKTERISTIKA ROZPOČTU KRAJE A OBCE	22
3.1.1. Rozpočtové zásady	23
3.1.2. Rozpočtový proces.....	23
3.1.3. Rozpočtové plánování	23
3.2. ROZPOČTOVÁ SOUSTAVA.....	24
3.2.1. Soustava veřejných rozpočtů	25
3.2.2. Mimorozpočtové fondy.....	25
3.2.3. Státní rozpočet	26
3.3. FISKÁLNÍ DECENTRALIZACE	27
3.3.1. Příjmové a výdajové nástroje.....	28
3.4. MAJETEK ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY.....	29
3.4.1. Členění majetku	29

II. PRAKTICKÁ ČÁST	31
4. CHARAKTERISTIKA MĚSTA JINDŘICHŮV HRADEC	31
5. ROZPOČET MĚSTA JINDŘICHŮV HRADEC	33
5.1. PŘÍJMY MĚSTA JINDŘICHŮV HRADEC.....	37
5.1.1. Daňové příjmy	39
5.1.2. Nedaňové příjmy.....	41
5.1.3. Kapitálové příjmy	42
5.1.4. Přijaté transfery	43
5.2. VÝDAJE MĚSTA JINDŘICHŮV HRADEC	43
5.2.1. Běžné výdaje.....	47
5.2.2. Kapitálové výdaje	48
5.3. FINANCOVÁNÍ.....	49
5.4. CELKOVÉ ZHODNOCENÍ PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ MĚSTA JINDŘICHŮV HRADEC	49
6. ZÁVĚR.....	50
7. ZDROJE	52
8. SEZNAM SCHÉMAT, TABULEK A GRAFŮ.....	54
9. PŘÍLOHY	56

ÚVOD

Předmětem bakalářské práce je analýza rozpočtové soustavy a rozpočtového procesu. Rozpočtová soustava zahrnuje nejen soustavu veřejných rozpočtů a mimorozpočtové fondy, ale také instituce, které zabezpečují tvorbu, rozdělování, užití a kontrolu veřejných financí v jednotlivých vládních úrovních. Rozpočtový proces je spojen s několika etapami, jako je příprava a sestavení rozpočtu, schvalování návrhu rozpočtu a následná realizace územního rozpočtu. Dále v rozpočtovém procesu probíhá kontrola plnění rozpočtu a schválení závěrečné bilance hospodaření. Důležitou etapou v rozpočtovém procesu je rozpočtové plánování zejména na střednědobý a dlouhodobý rozpočtový výhled. Při sestavování veřejného rozpočtu je třeba také dodržovat rozpočtové zásady.

Cílem této bakalářské práce je popis a analýza rozpočtové soustavy a rozpočtového procesu na příkladu města Jindřichův Hradec. Pro dosažení uvedeného cíle bylo použito kompilační metody a metody komparace.

První část této bakalářské práce je teoretická část, která je rozdělena na tři kapitoly. V první kapitole se budu zabývat veřejnými financemi a veřejnou správou České republiky. Ve druhé kapitole se zaměřím na základní a vyšší územní samosprávné celky, tedy na obce a kraje. Ve třetí kapitole teoretické části se již budu zabývat územním rozpočtem, rozpočtovou soustavou, fiskální decentralizací a majetkem územní samosprávy.

Druhá část mé bakalářské práce je praktická část, která je také rozdělená do několika kapitol. V praktické části se budu zabývat analýzou rozpočtu města Jindřichův Hradec, tedy příjmovými a výdajovými nástroji rozpočtu města. Dále se budu věnovat výpočtu čistého provozního výsledku. K závěru této práce provedu celkové zhodnocení hospodaření města Jindřichův Hradec. Tato část práce je doplněna tabulkami a grafy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. VEŘEJNÉ FINANCE A VEŘEJNÁ SPRÁVA

1.1. VEŘEJNÉ FINANCE

Pojem veřejné finance označuje specifické finanční vztahy a operace, probíhající v rámci ekonomického systému mezi orgány a institucemi (tzn. mezi veřejnou správou a ostatními subjekty), tj. občany, domácnostmi, firmami, neziskovými organizacemi apod. [1, s. 18] Veřejné finance zahrnují peněžní vztahy vznikající při získávání, rozdělování, přerozdělování a užití peněžních prostředků, které patří občanům (daňovým poplatníkům) i veřejnoprávním orgánům a organizacím, které tyto peněžní prostředky spravují. Veřejné finance slouží k zabezpečení určitých veřejných statků, které pak naplňují a uspokojí veřejné zájmy a potřeby obyvatelstva, jak na úrovni státu, tak na úrovni regionů a místních lokalit.

1.1.1. Funkce veřejných financí

Teorie veřejných financí vymezuje tři základní funkce veřejných financí:

- alokační,
- redistribuční,
- stabilizační.

Alokační funkce veřejných financí – hlavní úkolem této funkce je zabezpečovat veřejné statky a řešit důsledky selhání trhu, a dále efektivně rozdělovat finanční prostředky mezi produkci veřejných a soukromých statků (v rámci rozpočtové soustavy je nejdůležitější státní rozpočet).

Redistribuční funkce veřejných financí – cílem této funkce je snížit nerovnosti při tvorbě, rozdělení a použití peněžních fondů jak na straně veřejných příjmů, tak na straně veřejných výdajů. Důležitým cílem je dosáhnout distribuční spravedlnosti. Redistribuční funkce je výsledkem solidarity, tato funkce je zajišťována třemi způsoby:

- a) nepřímo – prostřednictvím progresivního zdanění vysokých příjmů,
- b) vyšším zdaněním některého zboží – jedná se o zdanění luxusního zboží, které spotřebovávají zejména vyšší příjmové vrstvy, či dotování ceny zboží, které nejvíce kupují nižší příjmové vrstvy,

- c) přímo – prostřednictvím adresných sociálních peněžních transferů - dotací jednotlivcům, rodinám s nižšími příjmy (přídavky na děti).

Stabilizační funkce veřejných financí – tato funkce ovlivňuje dynamiku hospodářského růstu a zaměstnanost použitím veřejných financí, tj. pomocí příjmů ze státního rozpočtu (progresivní důchodové daně) a výdajů ze státního rozpočtu (výdaje za nákup zboží a služeb). [2, s. 80-82]

1.2. VEŘEJNÝ SEKTOR

S pojmem veřejné finance úzce souvisí i pojem veřejný sektor, který je významný v části národního hospodářství, konkrétně ve smíšené ekonomice. *Veřejný sektor je důsledkem a produktem veřejného financování, a zároveň je i „motorem“ neustálého koloběhu prostředků v rámci veřejných financí.* [1, s. 20]

Hlavním úkolem veřejného sektoru je předcházet důsledkům selhání trhu a popřípadě i důsledky tohoto selhání řešit. Dalším cílem veřejného sektoru je *zajistit potřebné veřejné statky, na produkci veřejných statků efektivně alokovat finanční prostředky soustředěné v rozpočtové soustavě pomocí přerozdělovacích procesů.* [2, s. 31] Cílem veřejného sektoru je také vytvářet podmínky pro fungování a rozvoj soukromého sektoru, například veřejný sektor vytváří právní systém a buduje infrastrukturu pro soukromý sektor. Veřejný sektor zabezpečuje ochranu soukromého vlastnictví prostřednictvím služeb policie, hasičů, zajištěním fungujícího soudnictví apod. [2, s. 31]

1.3. SMÍŠENÁ EKONOMIKA

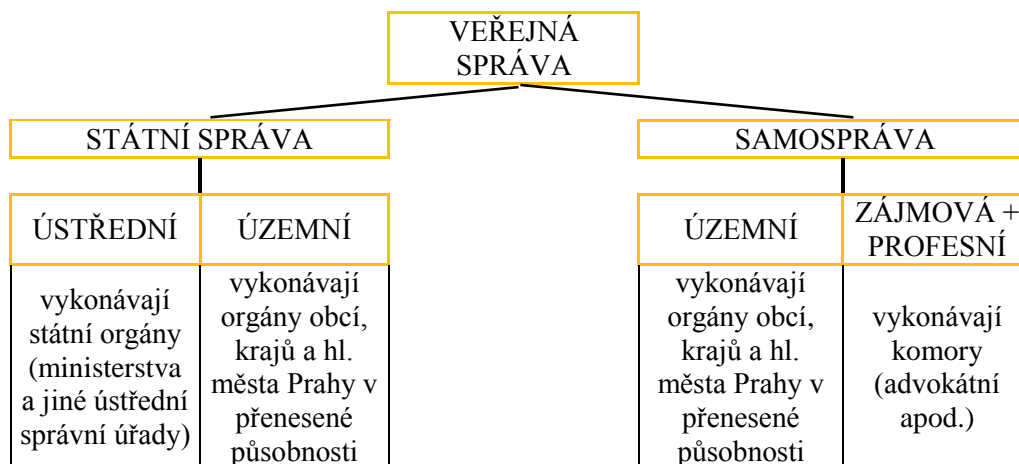
Díky existenci veřejného a soukromého sektoru funguje i smíšená ekonomika, neboť se tyto dva sektory podmiňují a vzájemně doplňují. Rozdíl mezi soukromým a veřejným sektorem je v tom, že soukromý sektor je založen na ziskovém principu, a veřejný sektor naopak na neziskovém. Veřejný sektor zajišťuje služby, které jsou více nákladné a většinou i také nevýhodné a, finanční prostředky na své fungování získává z veřejných rozpočtů (především z daní, dále z poplatků a cel). Selhání soukromého sektoru vede k rozvoji veřejného sektoru, a naopak. [2, s. 31-32]

1.4. VEŘEJNÁ SPRÁVA

Veřejná správa je představitelem výkonné moci ve státě. Veřejná správa zahrnuje státní správu, která má dominantní postavení, a samosprávu, která je k výkonu veřejné správy

pověřena zákony (kompetenční zákon¹, zákon o veřejné správě) a ústavou. V nich jde o vymezení pravomoci a odpovědnosti jednotlivých orgánů veřejné správy. V případě samosprávy se jedná zejména o samosprávu územní, která se orientuje na zastupování zájmů občanů žijících na určitém území, které je menší než území státu (samospráva se týká – obcí a krajů). Druhou část samosprávy tvoří zájmové samosprávy (profesní), specializované veřejnoprávní instituce, fondy apod. [3, s. 94]

Schéma č. 1: Členění veřejné správy

Zdroj: [8, s. 10]

Jak státní správa, tak i územní samospráva mají pravomoc veřejné moci (veřejného práva). Jedná se o pravomoc, kterou lze vykonávat pouze v mezích zákona. Tato pravomoc je specifická, poněvadž rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob. [8, s. 10]. *Hlavní rozhodovací pravomoc mají v demokratických zemích volené orgány, ve kterých jsou zastoupeni zástupci různých politických stran, popřípadě nezávislí zvolení zástupci.* [3, s. 84]

Veřejná správa kromě zajištění ochrany a práv občanů má ještě několik dalších úloh, které zabezpečuje. Například plní rozhodnutí volených orgánů. Veřejná správa se musí zákony realizovat a řídit se jimi. V poslední době lze veřejnou správu chápat jako činnost služeb pro obyvatelstvo. [3, s. 87] Mezi činnosti služeb pro veřejnost patří například přenos informací uvnitř i mimo veřejnou správu, zajištění evidence obyvatelstva (matrika), evidence nemovitostí (katastr nemovitostí), zajištění veřejných statků ve zdravotnictví, ve školství, ale i přímo v samotné veřejné správě na národní, regionální i lokální úrovni. [3, s. 89]

¹ Kompetenční zákon - zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Činnosti ve veřejné správě zabezpečuje řada institucí, kterým je pro kontrolu vymezena jejich působnost. Jedná se o působnost věcnou, která je vymezena zákonem nebo předpisem a vztahuje se k předmětu činnosti instituce, orgánu ve veřejné správě. Dále jde o působnost územní, která se váže k území, kde se věcná působnost daného orgánu a instituce realizuje. A poslední působnost je funkční, která se týká správního řízení, přestupkového řízení, odvolacího řízení apod. Tyto orgány státní správy a orgány územní samosprávy jsou kontrolovány. Státní kontrola je prováděna ze strany vlády a ministerstev, ale také Inspekce ministerstva vnitra, České obchodní inspekce, Nejvyššího kontrolního úřadu a dalších. Kontroly územní samosprávy vykonávají například kontrolní výbory, kontrolní komise obce (kraje), zejména v přenesené působnosti, zčásti i v samostatné působnosti. [3, s. 88-89]

1.4.1. Státní správa

Státní správa je část veřejné správy, která se uskutečňuje jménem a v zájmu státu. Základem veřejné správy je státní správa, neboť její podstata spočívá v realizaci výkonné moci státu. Z funkčního hlediska lze státní správu definovat jako činnost státu oprávněnou k realizaci výkonné moci činností výkonné, podzákonného a nařizovacího charakteru. Z organizačního hlediska lze státní správu definovat jako souhrn hierarchicky vybudované soustavy příslušných státních orgánů vykonávajících státní správu. [7, s. 4-5]

Samotná státní správa může být vykonávána buď přímo, nebo nepřímo. Přímou státní správu vykonávají státní orgány. Nepřímou státní správu vykonávají v přenesené působnosti veřejnoprávní korporace (tedy obce a kraje), anebo je vykonávána soukromými fyzickými či právníckými osobami, kterým byla propůjčena pravomoc a působnost pro výkon státní správy na základě zákona (například stanice technické kontroly). [6, s. 22]

Orgány státní správy:

- a) Ústřední vláda – jedná se o orgán státní správy se všeobecnou působností.
- b) Ministerstva – zahrnuje orgány se specializovanou působností.
- c) Ostatní ústřední orgány – patří sem orgány se specializovanou působností.

Ministerstva a ostatní ústřední orgány jsou zřízeny zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, jedná se o tzv. kompetenční zákon. Tyto ústřední orgány státní správy kontroluje vláda České republiky.

Tento zákon zřizuje tato ministerstva: Ministerstvo financí, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo práce a sociálních věcí apod. [16, § 1]

Kompetenční zákon rovněž zřizuje jiné (tzn. odlišné od ministerstev) ústřední orgány státní správy. Jedná se například o Český statistický úřad, Český úřad zeměměřický a katastrální, Národní bezpečnostní úřad, Úřad vlády České republiky apod. [16, § 2]

1.4.2. Samospráva

Samospráva je část veřejné správy, která je vykonávána jinou institucí, než je stát. Samosprávu lze charakterizovat jako nezávislé a nepodřízené odvětví státní správy. Na rozdíl od státní správy však samospráva nerozhoduje jen o výkonné moci, ale jejím primárním posláním je realizace vlastní samosprávné moci. Důležité je, že samospráva zahrnuje i pravomoc k tvorbě a k rozhodování samosprávných mocenských aktů. [6, s. 22-23]

Stát zasahuje do samosprávy prostřednictvím zákonů, ale do rozhodnutí samosprávných orgánů zasahovat nemůže. Pokud tedy není porušen zákon, pak stát může způsobem stanoveným zákonem do rozhodnutí samosprávných orgánů zasáhnout. [5, s. 7]

Členění samosprávy na územní a zájmovou má svůj důvod. Z organizačního hlediska je územní (teritoriální) samospráva strukturována územně, zatímco zájmová samospráva je strukturována věcně (resortně). Zájmovou samosprávu mohou vykonávat různé zájmové komory jako například lékařská komora, advokátní komora apod. Toto členění bývá někdy označováno jako tzv. triadita (trojsložkovost) veřejné správy (státní správa, územní a zájmová samospráva). [5, s. 7]

1.4.2.1. Územní samospráva

Územní samospráva je realizace práva občanů na vlastní samosprávu, právo na spravování určitého území menšího, než je stát, na základě působnosti stanovené ústavou a příslušnými zákony při vytvoření potřebných ekonomických podmínek. [3, s. 108] Územní samospráva je dána Ústavou ČR, Listinou základních práv a svobod a platnými zákony.

Podle Ústavy České republiky určuje ústavní zákon², že se Česká republika člení na obce, které jsou základními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.

---

² Ústava České republiky - ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb., 515/2002 Sb., 319/2009 Sb., 71/2012 Sb. a 98/2013 Sb.

U územní samosprávy se nejedná o hierarchickou strukturu, resp. o nadřízenost a podřízenost, neboť každý územní samosprávný celek má své samostatné kompetence, do kterých jiný územní samosprávný celek nemůže zasahovat. V České republice byl zvolen tzv. spojený model veřejné správy, tzn. že obce a kraje vykonávají vedle samostatných působností také státní správu v přenesené působnosti. [9, s. 27]

Samospráva byla v České republice obnovena až v roce 1990 přijetím nové ústavy a zákona o obcích. Obce se staly základním územním samosprávným celkem (zkr. ZÚSC). V roce 1997 došlo ke schválení zákona o vytvoření 14 krajů jako vyšších územních samosprávných celků (zkr. VÚSC). K naplnění tohoto zákona došlo až po zřízení krajů (od roku 2001). Obce a kraje jsou samostatným právním a ekonomickým subjektem, právnickou osobou, jedná se o tzv. veřejnoprávní korporace. [3, s. 109]

1.4.2.2. Zájmová samospráva

Druhou část samosprávy představuje zájmová nebo také profesní samospráva. Jak již název napovídá, zájmovou samosprávu spojuje určitý společný zájem (profese). Na rozdíl od územní samosprávy není zájmová samospráva zakotvena v ústavě. Zájmovým subjektům je svěřena samospráva na základě zákonů. Zájmová samospráva je v České republice zastupována komorami, které se dále rozdělují na komory profesní a stavovské. Mezi profesní komory patří například Česká advokátní komora, mezi stavovské komory pak řadíme například Českou lékařskou komoru. Většina komor má povinné členství, výjimkou je třeba Hospodářská komora nebo Agrární komora, v nichž je členství dobrovolné. Všechny komory jsou veřejnoprávními korporacemi a mají právní subjektivitu, vlastní působnost a pravomoc vymezené příslušnými zákony. Všechny komory mají svůj vlastní majetek, se kterým samostatně hospodaří. [10, s. 31-32]

Komory si také vytvářejí vlastní orgány, které jsou zastupovány prezidentem (předsedou), nejvyšším rozhodovacím orgánem (sněmem, valnou hromadou), výkonným orgánem (prezidiem) a kontrolními orgány. Komory spolupracují s orgány státní správy, vydávají osvědčení a licence pro výkon daného povolání, dále pak stanovují pravidla pro výkon daného povolání a provádějí dohled nad výkonem povolání svých členů. Vůči svým členům, kteří poruší své povinnosti, mohou využít svou disciplinární pravomoc a udělit sankci ve formě napomenutí, pokuty či pozastavení činnosti, anebo dokonce vyškrtnutí ze seznamu členů. [10, s. 32]

V současné době působí v České republice tyto zájmové komory: Česká lékařská komora, Hospodářská komora ČR, Notářská komora ČR, Česká advokátní komora apod.

Zájmová samospráva zahrnuje v České republice i vysoké školy, tzv. vysokoškolskou samosprávu. Tato samospráva je dána zákonem o vysokých školách.³

2. ČLENĚNÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY

2.1. KRAJ

Kraj je v souladu s ústavní úpravou charakterizován jako územní společenství občanů s právem na samosprávu, kterou vykonává v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s ním.⁴ Kraj je veřejnoprávní korporace, tzn., že kraj má vlastní majetek a příjmy, se kterými hospodaří podle vlastního rozpočtu, a to za podmínek stanovených zákonem. Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při svém výkonu chrání veřejný zájem. [17, § 1]

Základní znaky kraje jsou:

- území – dané hranicí kraje,
- občané ČR, kteří mají trvalý pobyt v obcích na území kraje,
- právo na samosprávu, tzn. samostatná působnost. [3, s. 135]

Kraje mohou mít svůj znak a prapor, které uděluje předseda Poslanecké sněmovny a mohou používat své razítko.

Občanem kraje je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky, a je i zároveň přihlášená k trvalému pobytu v některé obci nebo na území vojenského újezdu v územním obvodu kraje. Občan, který dosáhl věku 18 let, má právo [17, § 12]:

- volit a být volen do zastupitelstva kraje za podmínek stanovených zákonem č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- vyjadřovat svá stanoviska na zasedání zastupitelstva kraje,
- nahlížet do rozpočtu a do závěrečného účtu kraje,
- požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou nebo zastupitelstvem kraje,
- podávat orgánům kraje návrhy, připomínky a podněty,

---

³ Zákon o vysokých školách - zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (novela zákona č. 137/2016 Sb.)

⁴ Zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 273/2001 Sb., 320/2001 Sb., 450/2001 Sb., 231/2002 Sb.

- vyjadřovat se k návrhu rozpočtu kraje a k závěrečnému účtu kraje za uplynulý kalendářní rok,
- hlasovat v krajském referendu za podmínek stanovených zvláštním zákonem.

Tabulka č. 1: Základní geografické údaje krajů České republiky k 1. 1. 2016

Kraje	Rozloha v km ²	Počet obyvatel	Hustota osídlení (obyv./km ²)	Počet obcí	Krajské město
Hlavní město Praha	496	1267449	2555	1	Praha
Středočeský	11 016	1 326 876	120	1 145	
Jihočeský	10 058	637 834	63	623	České Budějovice
Plzeňský	7 561	576 616	76	501	Plzeň
Karlovarský	3 314	297 828	90	132	Karlovy Vary
Ústecký	5 334	822 826	154	354	Ústí nad Labem
Liberecký	3 163	439 639	139	215	Liberec
Královéhradecký	4 759	551 421	116	448	Hradec Králové
Pardubický	4 518	516 149	114	451	Pardubice
Vysočina	6 795	509 475	75	704	Jihlava
Jihomoravský	7 195	1 175 025	163	673	Brno
Olomoucký	5 266	634 718	121	399	Olomouc
Zlínský	3 963	584 676	148	307	Zlín
Moravskoslezský	5 427	1 213 311	224	300	Ostrava

Zdroj: [17]

Eurostat zavedl jednotný systém klasifikování územních statistických jednotek NUTS (Nomenklatura územních statistických jednotek). V České republice je tato klasifikace označována pod kódem CZ-NUTS. Cílem této klasifikace je dosáhnout srovnatelnosti statistických dat v rámci Evropské unie. Zejména se jedná o ekonomickou analýzu regionů. Od 1. ledna 2008 byly územní jednotky okresů a obcí převedeny ze systému NUTS do systému LAU (Místní samosprávné jednotky). Systém územních jednotek LAU funguje na regionálním charakteru, oba systémy jsou však vzájemně propojeny. [21]

Tabulka č. 2: Zařazení územních jednotek České republiky v systému NUTS a LAU

NUTS	územní jednotka	počet jednotek
NUTS 0	stát (ČR)	1
NUTS 1	území (ČR)	1
NUTS 2	oblast (regiony soudržnosti)	8
NUTS 3	kraje	14
LAU		
LAU 1	okresy	77
LAU 2	obce	6248

Zdroj: [21]

2.1.1. Orgány kraje

Kraj je spravován zastupitelstvem kraje, jedná se o vrcholný orgán kraje s nejrozsáhlejšími rozhodovacími pravomocemi v rámci samostatné působnosti. Zastupitelstvo je tvořeno z členů zastupitelstva. Počet členů v zastupitelstvu je odstupňován podle počtu obyvatel v kraji. Tedy do 600 000 obyvatel je v zastupitelstvu 45 členů, od 600 000 do 900 000 obyvatel pak 55 členů a nad 900 000 obyvatel 65 členů. Pro stanovení počtu členů zastupitelstva v kraji je rozhodující počet obyvatel k 1. lednu roku, ve kterém se konají volby do zastupitelstva kraje. Počet členů zastupitelstva, který má být zvolen, zveřejňuje krajský úřad (nejpozději do 2 dnů od jeho stanovení) na úřední desce a ve Věstníku právních předpisů kraje. [17, § 31]

Zastupitelstvo kraje je voleným orgánem kraje. Zastupitelstvo volí hejtmana, zástupce hejtmana a další členy rady kraje. Zasedání kraje jsou veřejná a pořizuje se z nich zápis, který je poté uložen na krajském úřadě k možnému nahlédnutí. Datum jednání zastupitelstva kraje včetně návrhu programu jednání musí být zveřejněny na úřední desce nejméně 10 dnů před zasedáním. Zastupitelstvo má právo předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně a vydává obecně závazné vyhlášky kraje. [3, s. 142]

Rada kraje je výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá rada zastupitelstvu. Ve věcech přenesené působnosti může rada rozhodovat, pouze stanoví-li tak zákon. [17, § 57] Rada kraje připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva kraje a zabezpečuje i plnění jím přijatých usnesení. Schůze rady se konají dle potřeby. Schůze jsou neveřejné a zápis ze schůzí je poté uložen na krajském úřadě k možnému nahlédnutí. Schůze rady svolává hejtman. [5, s. 250]

Radu kraje tvoří hejtman, náměstek (či náměstci) hejtmana a další členové rady (volené ze zastupitelstva kraje). Počet členů rady je lichý a odvozuje se od počtu obyvatel v kraji, tzn. do 600 000 obyvatel má rada 9 členů a nad 600 000 obyvatel 11 členů. [17, § 57]

Dalším orgánem kraje je hejtman, který reprezentuje kraj navenek. Hejtman spolu se svým zástupcem (tedy náměstkem hejtmana) jsou voleni zastupitelstvem kraje, a to přímo z řad svých členů. Hejtman i náměstek musí být občany České republiky a oba za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu kraje. Hejtman s náměstkem hejtmana podepisují právní předpisy kraje. Další důležitý úkol plní hejtman v oblasti fungování zastupitelstva a rady, a to prostřednictvím svolávání a řízení zasedání zastupitelstev obcí a krajů. Mezi

hlavní úkol náměstka hejtmána patří, aby v době nepřítomnosti hejtmána a v době, kdy funkce hejtmána není obsazena, náměstek zastupoval a vykonával funkci hejtmána. [17, § 61, 64] Zastupitelstvo kraje může zvolit i více náměstků hejtmána a svěřit jim zabezpečování konkrétních úkolů. Pak je vhodné stanovit jejich pořadí. [5, s. 250]

Krajský úřad plní úkoly, které mu uloží zastupitelstvo kraje nebo rada kraje. Krajský úřad vykonává i některé organizační a kontrolní funkce ve vztahu k okresním a obecním úřadům. [17, § 66] Dále podporuje komunikaci na různých úrovních samosprávy. Krajský úřad se člení na odbory a oddělení. V čele krajského úřadu stojí ředitel, který je jmenován, ale i odvolán hejtmánem kraje (po předchozím souhlasu ministra vnitra a v souladu se zákonem o úřednících územních samosprávných celků). Hejtmán kraje také stanoví plat ředitele podle zvláštních předpisů. Ředitel je zodpovědný za plnění úkolů, jak v přenesené, tak v samostatné působnosti, hejtmánovi. V případě nepřítomnosti ředitele ho zastupuje jeho zástupce. [5, s. 251]

Mezi další orgány kraje patří kontrolní a finanční výbor, výbor pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost a výbor pro národnostní menšiny. Tyto výbory jsou vytvářeny nejméně jako pětičlenné. *Členy finančního a kontrolního výboru nemohou být hejtmán, jeho náměstci, ředitel krajského úřadu ani ti, kteří se zabývají rozpočtem a účetnictvím. Výbor pro národnostní menšiny musí být zřízen, jestliže podle posledního sčítání lidu se ke stejné národnosti hlásilo nejméně 5 % občanů.* [3, s. 143]

Vedle výše zmíněných orgánů může rada kraje zřídit jako své iniciativní a poradní orgány různé komise. Komise mohou radě předkládat návrhy a náměty. Komise jsou ze svého výkonu odpovědny radě kraje. [3, s. 143]

2.1.2. Samostatná působnost

Kraj v oblasti samostatné působnosti není podřízen vládním orgánům. Při výkonu samostatné působnosti se kraj řídí jen zákony, nikoli vnitřními akty státu. Do samostatné působnosti smí stát zasahovat pouze, vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem. Tedy zásah státu je možný jen při porušení ústavnosti a zákonnosti. Krajská samospráva je vymezena zákonem o krajích. [9, s. 32-33]

K samostatné působnosti dle zákona o krajích patří následující skutečnosti:

- Kraj má právo hospodařit se svým majetkem.
- Kraj může zřizovat své veřejnoprávní neziskové organizace a obchodní společnosti a, vkládat do nich svůj majetek.

- Kraj může přijímat úvěry, půjčky.
- Kraj může ručit svým majetkem a, může převzít ručitelský závazek svých organizací v mezích ustanovení zákona o rozpočtových pravidlech.
- Kraj rozhoduje o bezúplatném postoupení pohledávek.
- Kraj rozhoduje o emisi vlastních obligací.
- Kraj rozhoduje o stanovení majetkových účastí na podnikání jiných subjektů.
- Kraj rozhoduje o zřizování věcného břemene.
- Kraj vydává obecně závazné vyhlášky kraje. [3, s. 137]

O většině svých rozhodnutí rozhoduje zastupitelstvo kraje svým usnesením. V rámci samostatné působnosti kraj spolupracuje s obcemi a kraji na základě písemné smlouvy. Kraj nesmí zasahovat do samostatné působnosti obcí a nemůže být členem svazku obcí. Dozor nad výkonem samostatné působnosti kraje vykonává ministerstvo vnitra. Ministerstvo vnitra zajišťuje kontrolu nad dodržováním zákonnosti, v souladu s obecně závaznými vyhláškami kraje se zákony. Ministerstvo však nesmí omezovat samostatnou působnost kraje. [3, s. 137]

2.1.3. Přenesená působnost

V oblasti přenesené působnosti jsou orgány kraje podřízeny příslušným ministerstvům a musí respektovat vnitřní normativní akty těchto nadřízených orgánů. V rámci přenesené působnosti kraj vydává nařízení kraje. Rozsah přenesené působnosti je poměrně velký a vychází ze zákona o krajích a z dalších zákonů.⁵ [3, s. 138-141]

Jedná se například o školství, památkovou péči, sociální péči, zdravotnictví, územní plánování a stavební řád, péči o lesy, péči o vody, péči o pozemní komunikace, silniční dopravu, odpady, životní prostředí, rybářství. Dozor nad výkonem přenesené působnosti přísluší věcně příslušným ministerstvům a ústředním správním úřadům, kontrola se zaměřuje na soulad nařízení kraje se zákony. [3, s. 138-141]

2.2. OBEC

Obec je základním územně samosprávným celkem. Postavení obce je zakotveno v zákoně o obcích⁶ a v Ústavě České republiky. Obce v ČR jsou začleněny do správního

⁵ Zejména zákonem č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze.

A zákonem č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 273/2001 Sb., 320/2001 Sb., 450/2001 Sb., 311/2002 Sb., 313/2002 Sb.

obvodu a do územního obvodu (do kraje). Obec je veřejnoprávní korporace, tedy právnická osoba, která má svůj majetek (vlastní příjmy), vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto právních vztahů. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při realizaci svého výkonu chrání i veřejný zájem. [18, § 2]

Základní znaky obce jsou [3, s. 119]:

- území – zákon vymezuje obec jako základní územní samosprávné společenství občanů; obec tedy tvoří územní celek, který je vymezen hranicí; každá část území ČR je součástí území některé obce, výjimku tvoří vojenské újezdy, ve kterých samospráva není,
- občané – občané s trvalým pobytem na území obce; právnické osoby a podnikatelé s podnikem sídlícím na území obce; právnické a fyzické osoby, které trvale nežijí v obci, ale jsou vlastníky nemovitostí na území obce,
- samospráva veřejných záležitostí na katastrálním území obce, tzn. působnost.

Podle zákona o obcích se za obec označuje nejen obec jako taková, ale také město, městys a statutární město. Rozlišujeme tedy tyto základní druhy obcí [3, s. 120-121]:

- obce;
- městyse – obec, která byla oprávněna užívat označení městys přede dnem 17. května 1954, je městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Předseda Poslanecké sněmovny poté stanoví a určí den, od kterého se obec stává městysem;
- města – obec, která byla městem před dnem 17. května 1954, je městem, pokud má alespoň 3 000 obyvatel a pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Předseda Poslanecké sněmovny pak na žádost obce stanoví a zároveň i určí den, od kterého se obec stává městem;
- statutární města – u statutárních měst schvaluje zastupitelstvo statut města, které schvaluje ustanovení (pomocí přijetí obecně závazných vyhlášek), že území města je členěno na městské obvody a městské části. Většina statutárních měst je v současné době i krajským městem.

Pojem obec zahrnuje více kategorií základních územně samosprávných celků, vedle městysů a měst zahrnuje i statutární města. Statutárními městy jsou: Brno, České Budějovice, Děčín, Frýdek-Místek, Havířov, Hradec Králové, Chomutov, Jablonec nad

Nisou, Jihlava, Karlovy Vary, Karviná, Kladno, Liberec, Mladá Boleslav, Most, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Prostějov, Přerov, Teplice, Ústí nad Labem a Zlín. Speciální úprava byla vytvořena pro Prahu zákonem o hlavním městě Praze⁷. [5, s. 129]

2.2.1. Orgány obce

Obec je spravovaná zastupitelstvem obce. Zastupitelstvo obce při stanovení počtu svých členů přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Dalšími orgány obce jsou rada obce, starosta a obecní úřad. Ve městě vykonává funkci zastupitelstva obce zastupitelstvo města. Dalšími orgány města jsou rada města, starosta a městský úřad. Statutární město spravuje zastupitelstvo města a dalšími orgány jsou rada města, primátor a magistrát. [5, s. 138-139]

Zastupitelstvo obce je kolektivní volený orgán, který rozhoduje především v oblasti samostatné působnosti, ve věcech přenesené působnosti rozhoduje pouze tehdy, stanoví-li tak zákon. Členy zastupitelstva obce jsou zvoleni zástupci jednotlivých politických stran v obci, eventuálně i nezávislí členové. Zastupitelé jsou voleni v komunálních volbách na dobu 4letého volebního období. [3, s. 126]

Počet zastupitelů na každé volební období stanoví zastupitelstvo obce nejpozději 85 dnů přede dnem voleb do zastupitelstev obcí. Jak již je napsáno výše, počet členů zastupitelstva obce je závislý na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce, a to takto [18, § 68]:

- do 500 obyvatel je 5 – 9 členů,
- od 501 – 3 000 obyvatel 7 – 15 členů,
- od 3 001 – 10 000 obyvatel 11 – 25 členů,
- od 10 001 – 50 000 obyvatel 15 – 35 členů,
- od 50 001 – 150 000 obyvatel 25 – 45 členů,
- nad 150 000 obyvatel 35 – 55 členů. [18, § 68]

V městských částech statutárních měst s počtem nad 30 000 obyvatel je počet členů v zastupitelstvu rozdílný. [1, s. 87]

Rada obce je výkonným orgánem obce v samostatné působnosti a zodpovídá se zastupitelstvu obce. V rámci přenesené působnosti podléhá rada obce výkonu státní správy

---

⁷ Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 145/2001 Sb., 273/2001 Sb., 320/2001 Sb., 450/2001 Sb., 311/2002 Sb., 312/2002 Sb., 320/2002 Sb.

a rozhoduje pouze tehdy, stanoví-li tak zákon. Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zajišťuje plnění jím přijatých usnesení. [18, § 99]

Radu obce tvoří starosta, místostarosta (či místostarostové) a další členové, kteří jsou voleni zastupitelstvem obce. Počet členů rady obce je vždy lichý, nejmenší počet členů je 5 a největší počet je 11 členů. V současné době nesmí počet členů rady obce přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí, jestliže má zastupitelstvo obce méně členů než 15. V obcích, kde se rada obce nevolí, vykonává pravomoci rady obce v omezeném rozsahu starosta. [18, § 99]

Starosta zastupuje obec navenek a za výkon své funkce odpovídá zastupitelstvu obce. Starostu a místostarostu (či místostarosty) volí do funkce zastupitelé obce z řad svých členů. [18, § 103] Starosta plní funkce statutárního orgánu a řídí a kontroluje všechny pracovníky obecního úřadu. *Připravuje, svolává a řídí schůze zastupitelstva a rady obce, podepisuje usnesení z těchto schůzí společně s ostatními pověřenými členy.* Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta nevykonává funkci. [3, s. 128-129]

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník úřadu, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta. Zaměstnanci obce jsou zařazeni radou obce do odborů a oddělení. Tajemník obecního úřadu je odpovědný za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i v přenesené působnosti starostovi. Jestliže není funkce tajemníka zřízena, plní jeho funkci starosta. [18, § 109, 110]

Zastupitelstvo obce si může zřídit kontrolní a iniciativní orgány – výbory. Každá obec musí mít zřízený kontrolní a finanční výbor. Počet členů je lichý a závisí na rozhodnutí zastupitelstva obce. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva obce. Své návrhy předkládají výbory zastupitelstvu obce. Kontrolní výbor má za úkol kontrolovat plnění usnesení zastupitelstva a rady obce, kontroluje i dodržování právních předpisů. Finanční výbor kontroluje zejména hospodaření obce se svým majetkem včetně finančních prostředků v rámci hospodaření obce. Další výbory, které může zastupitelstvo obce zřídit je osadní výbor a výbor pro národnostní menšiny. [3, s. 129]

Rada obce si může zřídit komise jako své iniciativní a poradní orgány. Svá stanoviska a návrhy v rámci samostatné působnosti předkládají komise radě obce. Komise

je také výkonným orgánem, jestliže jí byl starostou (po projednání s ředitelem krajského úřadu) svěřen výkon přenesené působnosti. [5, s. 141]

2.2.2. Samostatná působnost

Samostatná působnost znamená, že obec spravuje své záležitosti samostatně v zájmu obce a občanů obce. Právo na samosprávu je zaručeno Ústavou České republiky. Stát do samosprávy obcí může zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona a pouze způsobem, který stanovuje zákon⁸. *Pokud zákon nestanoví, zda se jedná o samostatnou nebo o přenesenou působnost, platí, že jde o samostatnou působnost.* [9, s. 30]

Při výkonu samosprávy neexistuje podřízenost jinému orgánu. Při výkonu veřejné správy vystupuje obec vůči fyzickým a právnickým osobám z pozice vykonavatele (ukládá povinnosti a jejich plnění si vynucuje sankcemi). [8, s. 12]

V rámci samostatné působnosti má zastupitelstvo obce tyto rozhodovací pravomoci [4., s. 87-89] :

- schvaluje program rozvoje územního obvodu obce, rozhoduje a schvaluje rozpočet obce a závěrečný účet obce za uplynulé rozpočtové období (kalendářní rok), schvaluje rozpočtový výhled, rozpočtová opatření;
- spravuje peněžní fondy obce, rozhoduje a schvaluje přijetí úvěru, poskytnutí půjčky či, smlouvy o poskytnutí dotace (limitované dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů);
- v pravomoci zastupitelstva obce je i rozhodovat o majetku obce, například rozhodovat o prodeji, koupi či darování nemovitosti, právo hospodařit se svým majetkem (pronájem nemovitostí);
- volí a odvolává starosty, místostarosty a další členy rady;
- zřizuje a ruší výbory, volí a odvolává jejich předsedy a členy;
- vydává obecně závazné vyhlášky;
- rozhoduje o výši osobních a věcných nákladů obecního úřadu, o výši odměn starosty a členů zastupitelstva podle přílohy k zákonu o státním rozpočtu na příslušný rok;
- zastupitelstvo obce má pravomoc zřídit a zrušit obecní (městskou) policii.

V oblasti samostatné působnosti vykonává obecní úřad následující činnosti:

---

⁸ Ústava České republiky – ústavní zákon č. 1/1993 Sb., hlava sedmá - územní samospráva, čl. 101

- plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce,
- pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti,
- řídí organizace, které obec zřídila pro zajištění veřejných statků. [18, § 109]

2.2.3. Přenesená působnost

Přenesená působnost znamená, že výkon státní správy stát přenesl na obce. Rozsah výkonu přenesené působnosti určují zákony a Ústava České republiky. K výkonu přenesené působnosti dostávají obce státní příspěvek, který by měl pokrýt náklady na výkon státní správy. V přenesené působnosti vydává obec nařízení obce a správní rozhodnutí a řídí se zákony a jinými právními předpisy. Přenesenou působnost vykonávají výkonné orgány obcí, které jsou podřízeny a kontrolovány orgány státní správy a krajským úřadem. [8, s. 12]

Podle míry přenesení státní správy na výkon přenesené působnosti rozlišujeme tyto kategorie obcí [3, s. 121]:

- obce,
- obce s matričním úřadem,
- obce se stavebním úřadem,
- **obce s pověřeným obecním úřadem (POU),**
- **obce s rozšířenou působností (ORP)** – které dle zákona ve svém správním obvodu zabezpečují výkon státní správy.

V rámci přenesené působnosti obecní úřad vykonává státní správu v rozsahu vymezeném v zákoně o obcích, mimo té činnosti, která je svěřená do působnosti zvláštního orgánu. [3, s. 130]

3. ROZPOČTY ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Územní samospráva zabezpečuje řadu veřejných statků, mezi nejdůležitější úkol patří zajistit veřejné statky ekonomického charakteru. Pro zabezpečení veřejných statků je důležitá spolupráce mezi obcemi a kraji, neboť veřejné statky mají i nadregionální význam. Hlavním prostředkem k zabezpečování úkolů územní samosprávy a pro usměrňování dlouhodobého sociálně ekonomického rozvoje v obcích a v regionu jsou rozpočty jednotlivých článků územní samosprávy nebo další mimorozpočtové účelové fondy. [4, s. 196]

3.1. CHARAKTERISTIKA ROZPOČTU KRAJE A OBCE

Finanční systém jednotlivých článků územní samosprávy tvoří mimorozpočtové peněžní fondy a územní rozpočty obcí a krajů. V České republice je roční rozpočet základem finančního hospodaření každého kraje a každé obce. Proto je kladen důraz na rozpočtové zásady při tvorbě rozpočtů. Územní rozpočet je sestavován finančním odborem a každý rok schvalován voleným zastupitelstvem obce a voleným zastupitelstvem kraje. [4, s. 196, 200, 201] V současné době upravuje v České republice hospodaření s finančními prostředky zaměřenými v územních rozpočtech zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů⁹.

Územní rozpočet lze charakterizovat jako decentralizovaný peněžní fond, který je tvořen, rozdělován a používán na principu nenávratného, nedobrovolného a neekvivalentního způsobu financování. Z účetního hlediska je územní rozpočet bilancí příjmů a výdajů. Územní rozpočet je významným rozpočtovým plánem, podle něhož se hospodaří v rozpočtovém období. Územní rozpočet je důležitým nástrojem k řízení a k financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru. [4, s. 200-201]

V současné době se do rozpočtů územní samosprávy v ČR zahrnují rozpočty měst a obcí jako ZÚSC, a od roku 2001 rozpočty krajů jako VÚSC. Dále se zahrnují i rozpočty dobrovolných svazků obcí (DSO).

Funkce územního rozpočtu jsou [4, s. 201]:

- alokační – jedná se o funkci rozhodující na úrovni územní samosprávy. Prostřednictvím finančních prostředků v územním rozpočtu dochází k zabezpečování veřejných statků v lokální a v regionální úrovni veřejného sektoru. Jedná se o zajištění služeb veřejného charakteru jako je obrana a bezpečnost nebo justice;
- redistribuční – tato funkce je spojena s přerozdělováním peněžních prostředků (důchodů) prostřednictvím státního rozpočtu. Cílem této funkce je snížit sociální nerovnost mezi jednotlivci ve společnosti. Využití redistribuční funkce na úrovni územní samosprávy je omezené (využívají se pouze sociální výpomoci, jako jsou výplaty dávek státní sociální podpory). Větší využití této funkce je na úrovni vyššího stupně územní samosprávy, kdy prostřednictvím redistribuční funkce

---

⁹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

dochází k přerozdělování finančních prostředků z rozpočtu regionů do rozpočtu obcí, a díky tomu lze ovlivňovat rovnoměrný sociální a ekonomický rozvoj v obcích na území daného regionu;

- stabilizační – využití této funkce je taktéž omezené na úrovni územní samosprávy. Cílem této funkce je prostřednictvím aktivní politiky zaměstnanosti, monetární politiky, budování technické infrastruktury apod. udržet či dosáhnout ekonomické rovnováhy.

3.1.1. Rozpočtové zásady

Při sestavování veřejného rozpočtu se musí dodržovat rozpočtové zásady, které jsou platné v celé rozpočtové soustavě. Územní rozpočet se sestavuje a schvaluje každoročně. Rozhodnutí o způsobu hospodaření u územního rozpočtu podle tzv. rozpočtového provizoria mají v pravomoci volené orgány (zastupitelstvo obce a kraje). Rozpočet by měl být sestaven reálně a dlouhodobě vyrovnaně, lze tak docílit úspěšného dlouhodobého hospodaření. Důležitý je tedy reálný odhad příjmů a výdajů rozpočtu. Další rozpočtovou zásadou je zásada úplnosti a jednotnosti územního rozpočtu. Zásady jednotného třídění příjmů a výdajů lze v České republice docílit pomocí rozpočtové skladby. Rozpočtová zásada publicity je důležitá pro seznámení občanů s hospodařením územní samosprávy. Podle této zásady je třeba informovat občany o rozpočtu a o závěrečné rozpočtové bilanci (závěrečný účet obce a kraje). Mezi další zásady patří zásada hospodárnosti, efektivnosti a účetního auditu. [4, s. 211, 212, 248]

3.1.2. Rozpočtový proces

Rozpočtový proces představuje činnost volených a výkonných orgánů, spojenou s přípravou podkladů, se sestavením návrhu rozpočtu, dále pak s projednáváním a realizací územního rozpočtu. Dále je tento proces spojen s průběžnou a následnou kontrolou plnění rozpočtu a vyžaduje sestavení přehledu o celkovém průběhu plnění a schválení závěrečné bilance hospodaření. Rozpočtové období v České republice trvá jeden kalendářní rok. Rozpočtový proces se všemi jeho etapami trvá déle než jeden rok, zpravidla 1,5-2 roky. [4, s. 211]

3.1.3. Rozpočtové plánování

Rozpočtové plánování je důležitou etapou rozpočtového procesu na centrální i na decentralizované úrovni. Tedy jak na úrovni státního rozpočtu, tak na úrovni rozpočtu obce a kraje. Pro efektivnější plánování a financování nákladných investic v lokálním či

regionálním veřejném sektoru napomáhá střednědobá nebo dlouhodobá rozpočtová prognóza (výhled). Rozpočtový výhled lze využívat při financování střednědobého a dlouhodobého investičního úvěru a dalšího rozvoje obce či kraje. Důležité je i krátkodobé plánování, které lze na základě zkušeností s vývojem příjmů a výdajů v minulých letech využít při plánování příjmů a výdajů na příští rok. U krátkodobého plánování se bere v potaz i vliv změny daňového určení, inflace, změny v potřebách (zlepšení kvality služeb) a růst poptávky. [4, s. 207-210]

Hlavním cílem hospodaření je z dlouhodobého hlediska vyrovnaný rozpočet, kdy se příjmy rovnají výdajům, popřípadě přebytkový rozpočet, kdy jsou příjmy větší než výdaje. Dlouhodobě vyrovnaný rozpočet však (v závěrečném rozpočtovém období) neumožňuje vytvářet finanční rezervy, které jsou důležité na začátku dalšího rozpočtového období, tzn., že si člunek územní samosprávy musí vzít zpravidla krátkodobý úvěr na krytí potřeb. Naopak má-li člunek územní samosprávy na konci rozpočtového období po úhradě všech svých výdajů k dispozici finanční prostředky, může tuto finanční rezervu použít na začátku rozpočtového období k financování potřeb. Tím se bilančně vyrovnává rozpočet, a nemusí tedy dojít k zadlužení daného člunku územní samosprávy. [4, s. 202-204]

Příjmy a výdaje územního rozpočtu se dělí podle tzv. rozpočtové skladby na běžný a kapitálový rozpočet. Běžný rozpočet je bilance opakujících se běžných příjmů a běžných výdajů, tzn., že většina běžných příjmů a výdajů se opakuje každoročně. Naopak v kapitálovém rozpočtu se příjmy a výdaje neopakují, probíhají zpravidla jednorázově¹⁰.

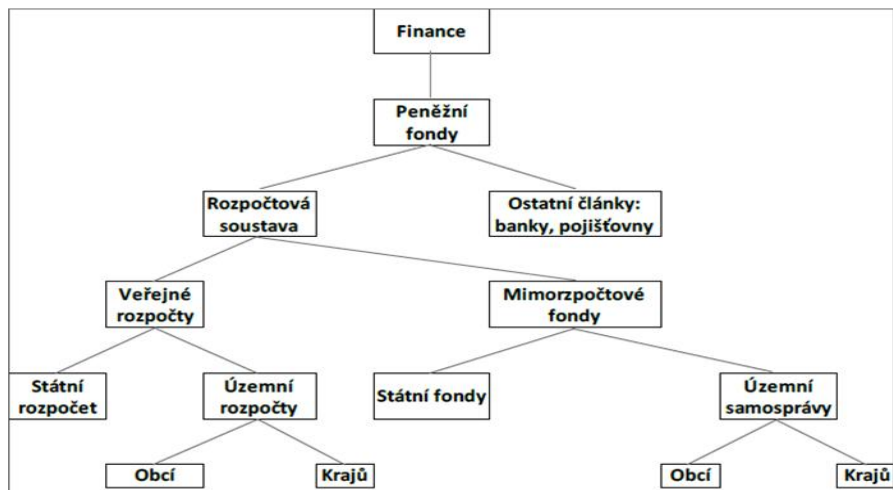
3.2. ROZPOČTOVÁ SOUSTAVA

Rozpočtovou soustavu tvoří soustava peněžních fondů, a to soustava veřejných rozpočtů a soustava mimorozpočtových fondů (zpravidla účelových mimorozpočtových fondů). Důležitým finančním nástrojem v každé obci a v každém kraji je veřejný rozpočet. Mezi veřejnými rozpočty a mimorozpočtovými fondy dochází k finančním vazbám. Proto mohou do územních rozpočtů mířit dotace i z mimorozpočtových fondů na centrální úrovni. Mezi časté dotace do rozpočtu obcí jsou například dotace ze Státního fondu rozvoje bydlení, ze Státního zemědělského intervenčního fondu apod.

---

¹⁰ Více k této problematice v kapitole 5.

Schéma č. 2: Rozpočtová soustava České republiky

Zdroj: [4, s. 220]

3.2.1. Soustava veřejných rozpočtů

Státní rozpočet společně s územním rozpočtem tvoří veřejný rozpočet, který je důležitým finančním nástrojem k zabezpečení služeb na jednotlivých úrovních územní samosprávy. V širším slova smyslu lze pod toto označení zahrnout i přímo soustavu veřejných rozpočtů.

Soustava veřejných rozpočtů je nejvýznamnější částí rozpočtové soustavy každého státu. Tato soustava je závislá na několika faktorech, jako například na politickém a územním uspořádání státu, na tradicích a na velikosti státu. Jedná se o systém několika úrovní rozpočtů a vztahu mezi nimi tzn. vztah je spojen s tvorbou, rozdělováním užitím či kontrolou toků finančních prostředků v rámci soustavy veřejných rozpočtů. Do soustavy veřejných rozpočtů zahrnujeme [2, s. 92]:

- nadnárodní rozpočet (rozpočet Evropské unie),
- ústřední rozpočet (státní/federální rozpočet),
- rozpočet územních samospráv,
- rozpočet veřejných podniků a veřejnoprávních neziskových organizací ve veřejném sektoru,
- rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti,
- rozpočty dobrovolných svazků obcí.

3.2.2. Mimorozpočtové fondy

Mimorozpočtové fondy jsou společně s veřejným rozpočtem hlavní součástí rozpočtové soustavy. Mimorozpočtové fondy jsou tvořeny státními fondy a finančním

systemem územní samosprávy. Tyto mimorozpočtové fondy se člení na neúčelové a účelové, častěji jsou však vytvářeny zpravidla fondy účelové. Mimorozpočtové fondy jsou zřizovány dle zákona o rozpočtových pravidlech¹¹.

Využívání mimorozpočtových fondů z hlediska finančního systému územní samosprávy umožňují pravidla hospodaření (rozpočtová pravidla územních rozpočtů). O mimorozpočtových fondech územní samosprávy v České republice rozhodují volené orgány. Neboli zastupitelstvo obce a kraje rozhoduje o zřízení mimorozpočtových fondů a také rozhoduje i o hospodaření mimorozpočtových fondů. [4, s. 213]

Do soustavy mimorozpočtových fondů můžeme zahrnout [2, s. 108-109]:

- státní mimorozpočtové fondy – v ČR například Státní fond Životního prostředí, jedná se o účelové fondy;
- fond zdravotních pojišťoven – jedná se o zvláštní mimorozpočtový (parafiskální) fond zdravotních pojišťoven (tzn. povinného pojištění);
- fond sociálního zabezpečení – do tohoto fondu plynou povinné příspěvky na sociální zabezpečení;
- účelové fondy obcí, resp. krajů;
- svěřenecké fondy - jsou soubory majetku bez právní subjektivity vyčleněné ke zvláštním účelům spravované jmenovanou osobou (správcem) ve prospěch obmyšleného, který byl také jako správce jmenován zakladatelem svěřeneckého fondu.

3.2.3. Státní rozpočet

Státní rozpočet představuje finanční plán pro hospodaření státu na daný rozpočtový rok. Lze tedy říci, že státním rozpočet je nástroj, kterým se zajišťují ekonomické, sociální a politické funkce státu. Státní rozpočet se řídí zákonem č. 474/2017 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2018. Zákon o státním rozpočtu navrhuje vláda a schvaluje ho parlament. Vláda pomocí státního rozpočtu provádí hospodářskou politiku a realizuje své programy. Státní rozpočet je centralizovaným peněžním fondem, který představuje bilanci příjmů a výdajů na daný rozpočtový rok. Příjmová strana rozpočtu informuje o zdrojích příjmů, z kterých se budou financovat státní programy, tzn. z daní, poplatků a jiných

---

¹¹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)

příjmů. Výdajová strana rozpočtu informuje o tom, kolik stát vydává na financování státních programů jako například na důchody, zdravotní péči, školství apod. Příjmy a výdaje se člení dle oblastí působnosti a odpovědnosti jednotlivých ústředních orgánů státní správy, jako jsou například ministerstva. Způsob financování jednotlivých oblastí státního rozpočtu se řídí zákonem o rozpočtových pravidlech. Státní rozpočet plní tři základní funkce, a to funkci alokační, redistribuční a stabilizační. [12, s. 9]

Struktura státního rozpočtu odráží hospodářskou politiku daného státu, která reaguje na aktuální ekonomickou situaci, dále lze ze struktury státního rozpočtu vyčíst předpokládaný vývoj ekonomiky. Státní rozpočet může být dle této struktury vyrovnaný, přebytkový a schodkový. [12, s. 9]

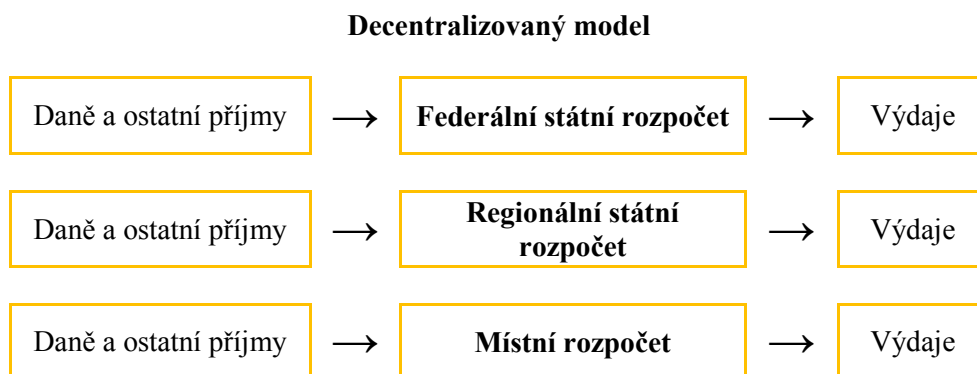
3.3. FISKÁLNÍ DECENTRALIZACE

Na úvod této kapitoly se nejprve krátce zmíním o pojmu fiskální federalismus. Fiskální federalismus je teorie, která se zabývá optimálním rozdělením finančních prostředků v rozpočtové soustavě. Tato teorie zkoumá optimální rozdělení odpovědnosti za zabezpečování a financování veřejných statků z rozpočtů jednotlivých vládních úrovní. Nejdůležitější funkce fiskálního federalismu je alokační, hlavním důvodem je prostorový aspekt dopadů veřejných statků a vysoké náklady centralizovaného rozhodování. Existují odlišné modely fiskálního federalismu, a to plně centralizovaný, kombinovaný či decentralizovaný model. Centralizovaný model je typický pro komunistické země, neboť je zde nulová samospráva a jednotná daňová úprava. Kombinovaný model je typický pro kraje České republiky a EU. Kombinovaný model funguje ze dvou částí a to z vlastních prostředků a z části dotací. Cílem kombinovaného modelu je přenést samostatnost na obce. Rozdíly mezi modely jsou způsobeny hlavně odlišnou tvorbou zdrojů na příjmové straně, což omezuje možnost uspokojovat vlastní potřeby na straně výdajové. Každý model má své silné a slabé stránky z hlediska míry samostatnosti jednotlivých vládních úrovní rozpočtové soustavy, v této práci se však zaměřuji na model fiskální decentralizace. [1, s. 232-235]

Fiskální decentralizace je prostředek pro zvýšení efektivity veřejného sektoru a je i prostředek pro optimální rozdělení kompetencí, pravomoci a odpovědnosti v rozhodování ohledně zajištění veřejných statků. S fiskální decentralizací souvisí i způsob financování potřeb veřejných sektorů na jednotlivých vládních úrovních, tedy i na úrovni územní

samosprávy. Lze říci, že decentralizace je transfer pravomoci a odpovědnosti za realizaci veřejných funkcí z centrální úrovně vlády na nižší vládní úroveň. [2, s. 360]

Schéma č. 3: Decentralizovaný model

Zdroj: [4, s. 170]

Na tomto decentralizovaném modelu lze vidět úplnou samostatnost a odpovědnost i na nízkých úrovních, jako jsou místní rozpočty. V decentralizovaném modelu neexistují transfery, takže tento model v praxi prakticky není možný. Neboť v tomto modelu nefunguje podpora ve formě transferů z vyšších vládních úrovní k těm nižším úrovním (tedy ze státního rozpočtu do regionálních rozpočtů, z regionálních rozpočtů do místních rozpočtů). Decentralizovaný model vyjadřuje přesvědčení, že posilováním samostatnosti a odpovědnosti nižších vládních úrovní lze dosáhnout vyšší efektivity a transparentnosti veřejného sektoru. [4, s. 171-172]

3.3.1. Příjmové a výdajové nástroje

Pro úspěšnou aplikaci fiskální decentralizace je důležité optimální a přesné určení odpovědnosti za příjmy a výdaje jednotlivých vládních úrovní. Mezi příjmové nástroje fiskální decentralizace lze zařadit daňové, dluhové a dotační nástroje.

Daňové příjmy lze považovat za rozhodující příjem veřejných rozpočtů, jsou pak zdrojem financování veřejných statků. Při uplatňování daňových nástrojů je potřeba přihlídnout k těmto aspektům: fiskální spotřebě, efektivitě vnitřního spotřebního trhu, národní rovnosti a administrativním nákladům. Sdílené daně¹² do značné míry k těmto aspektům přihlízejí, a tím i napomáhají odstraňovat dopad rozdílné daňové kapacity a daňového výnosu mezi obcemi a mezi regiony v rámci státu. Zároveň i sdílené daně umožňují zvýšit relativní finanční soběstačnost územní samosprávy. [13, s. 26-27]

¹² Sdílené daně jsou takové daně, jejichž výnos je procentuálně rozdělen do více druhů veřejných rozpočtů. Tedy část daně putuje do státního rozpočtu a část daně plyne do rozpočtu obcí a krajů. Více k této problematice v podkapitole 5.1.1.

Dluhové nástroje zahrnují emisní dluhové cenné papíry (municipální dluhopisy), které jsou obchodovány na finančním trhu. [13, s. 28]

Dotační nástroje se dělí na účelové a neúčelové. Účelové dotace jsou poskytovány na přesně vymezený účel. Účelové dotace lze dále členit na dotace se spoluúčastí (procento z celkových výdajů) a dotace bez spoluúčasti (celá částka je hrazena dotací). Neúčelové dotace jsou poskytovány bez specifického účelu. Ze státního rozpočtu jsou poskytovány běžné a kapitálové dotace. Běžné dotace se dělí na účelové a odvětvově vyrovnávací dotace. Do účelových dotací lze zařadit například výkon státní správy a dopravní obslužnost. Do odvětvově vyrovnávací dotace patří například dotace určené na školství, hasičské sbory či sbory civilní obrany. Kapitálové dotace slouží k financování konkrétních investic. [13, s. 29-30]

U výdajových nástrojů fiskální decentralizace jde o určení výdajů na jednotlivých vládních úrovních, tzn. o míru alokace odrážející rozdělení funkcí veřejných financí, které by tyto vládní úrovně měly vykonávat. Provádění alokačních rozhodnutí o veřejných statcích na konkrétní vládní úrovni závisí na druhu veřejného statku a jeho lokaci. [13, s. 25]

3.4. MAJETEK ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY

Územní samospráva vlastní movitý i nemovitý majetek, který pak dále využívá k zabezpečování veřejných statků i k podnikání. Obce a regiony se liší co do objemu vlastněného majetku. Územní samospráva může svůj majetek prodávat, pronajímat a může i vkládat svůj majetek do různých forem podnikání. Dále může investovat a nakupovat majetek, má-li potřebné finanční prostředky v kapitálovém rozpočtu. Díky finančnímu investování může i zvětšovat svůj majetek, a přispět tím ke zvýšení příjmů rozpočtu obce, kraje, tedy vylepšit i výrazně rozpočtové hospodaření. O hospodaření s majetkem obce či kraje rozhoduje volený orgán, tedy zastupitelstvo obce a kraje. U majetku je důležitá jeho evidence, ocenění majetku a inventarizace. Tyto informace ovlivňují bonitu obce a kraje. [4, s. 364-365]

Existují různé způsoby nabývání majetku například ze zákona, na základě rozhodnutí, bezúplatným převodem, kupní smlouvou, investiční činností.

3.4.1. Členění majetku

Majetek se dělí na dlouhodobý (investiční) majetek a na krátkodobý (oběžný) majetek. Investiční majetek je charakterizován jednak pořizovací cenou a dále dobou

používání. Dlouhodobý majetek spadá do stálých aktiv. Dlouhodobý majetek se dále člení na hmotný (movitý a nemovitý), nehmotný a finanční. Z účetního hlediska je to majetek, který má dobu použitelnosti nad 1 rok a jeho pořizovací cena musí převyšovat u majetku hmotného 40 000 Kč, u majetku nehmotného 60 000 Kč (u finančního majetku pořizovací cena nerozhoduje). Investiční majetek se tedy postupně opotřebovává. Příkladem hmotného nemovitého majetku jsou pozemky, budovy a stavby spojené se zemí pevným základem (silnice, sklady apod.). Pro hmotný movitý majetek je typickým příkladem osobní a nákladní automobil, technologické vybavení. Do nehmotného majetku patří například autorská práva (vynálezy, patenty), programové vybavení počítače (Software) apod. Mezi finanční majetek se řadí například cenné papíry (akcie, obligace, podílové listy apod.) či umělecká díla.

Krátkodobý (oběžný) majetek se vyznačuje tím, že v podniku obíhá. Používání tohoto majetku musí být kratší než 1 rok. Do oběžného majetku z hlediska aktiv patří zásoby (např. materiál, zboží, nedokončená výroba, polotovary a zvířata), peněžní prostředky v hotovosti, na účtech, šeky, ceniny. Dále do oběžných aktiv patří krátkodobý finanční majetek, krátkodobé cenné papíry (např. směnky). Do oběžného majetku z hlediska pasiv patří vlastní zdroje (peněžní a majetkové fondy), cizí zdroje (tedy krátkodobé závazky se splatností dluhu do jednoho roku). [4, s. 360]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4. CHARAKTERISTIKA MĚSTA JINDŘICHŮV HRADEC

Jindřichův Hradec je okresní město v Jihočeském kraji, leží asi 55 km severovýchodně od Českých Budějovic. Jindřichův Hradec se nachází na 15 stupni východní délky a zhruba na 49,1 stupni severní šířky. Město se rozkládá na 74,27 km² a jeho nadmořská výška je 478 m n. m. Městem protéká řeka Nežárka a Hamerský potok. Počet obyvatel v Jindřichově Hradci se už po několik let pohybuje kolem 22 000. Historické jádro Jindřichova Hradce je městskou památkovou rezervací. Jindřichův Hradec má spoustu zajímavých kulturních a přírodních památek.

Město Jindřichův Hradec je obcí s rozšířenou působností. Zároveň město vykonává i činnost pověřeného obecního úřadu. Město Jindřichův Hradec se skládá z deseti katastrálních území, které leží v 9 místních částech. [23]

Schéma č. 4: Místní části města Jindřichův Hradec

Zdroj: [23]

Městský úřad se skládá z 11 odborů a dvou samostatných oddělení. Městský úřad tvoří starosta Ing. Stanislav Mrvka, 1. místopředseda Ing. Bohumil Komínek, 2. místopředseda Ing. Petra Blížilová, tajemník Ing. Karel Přibyl a další zaměstnanci města. Zastupitelstvo města má jako iniciativní a kontrolní orgány zřízeny tři výbory: finanční výbor, kontrolní výbor a výbor pro územní plán. V místních částech města působí osadní výbory. Rada města má jako iniciativní a poradní orgány zřízeny tři komise: komisi pro výběrová řízení, grantovou a dopravní komisi. Zvláštní orgány města představují například Bezpečnostní rada města, Krizový štáb města, Povodňová komise města jako obce s rozšířenou působností a Povodňová komise města. [23]

V 10. století byl Jindřichův Hradec slovanským hradištěm a zároveň i centrem kraje, poněvadž se nacházel na obchodní trase mezi Prahou a Vídní. Město bylo od 13. století významným řemeslným střediskem, dominovalo zde především soukenictví a kloboučnická výroba, a to až do 16. století. Od 16. století došlo k velkému rozšíření cechovní výroby, což s sebou přinášelo bohatnutí měšťanského stavu a rozvoj města. V druhé polovině 18. století působilo ve městě již 28 cechů. S nástupem průmyslové revoluce se ve městě objevují technické novinky jako nový pivovar, mlýn na elektrický pohon či první elektrické městské osvětlení (tvůrcem byl F. Křížík). Jindřichův Hradec však kvůli pozdní výstavbě železniční trati zaostal z hlediska průmyslového rozvoje města. [14, s. 15]

S výstavbou průmyslových závodů souvisí i výstavba panelákových sídlišť. Obyvatelé z venkova se stěhovali za pracovními příležitostmi, a tak ve městě vznikala nová sídliště (sídlíště U nádraží, Hvězdárna a Vajgar). V roce 1950 vznikl v Jindřichově Hradci velice významný lnářský a textilní podnik Jiholen (od r. 1960 přejmenován na podnik Jitka). Od r. 1960 byl Jiholen přejmenován na podnik Jitka a byl změněna i výroba na bavlnářské závody. V roce 1957 zahájil činnost strojírenský závod Lada n. p. s programem výroby šicích a pletacích strojů. Hospodaření ve městě bylo postaveno na tradici textilní výroby, potravinářského a dřevařského průmyslu a stavebnictví. V socialistickém období se rozvoj těchto oborů ve městě udržel, ale v posledních dvaceti let se význam těchto průmyslových oborů ve městě snižuje. U významných podniků se přistoupilo k omezení výroby nebo dokonce i k jejich uzavření (např. podnik Jitka a. s., Lada a. s., Stavcent a. s. atd.). [14, s. 15]

Důvod zániku pro Jindřichův Hradec tak významných podniků je několik, například ztráta trhů v socialistických zemích a neschopnost najít si trhy nové, konkurence mezi tuzemským a zahraničním trhem (především nástup levné výroby v Asii), ekonomická krize. [25, s. 7]

V současné době je pro hospodářství města důležitý obchod, stavebnictví, služby a zejména *ostatní činnosti*. Největším zaměstnavatelem ve městě v kategorii nad 500 zaměstnanců je Nemocnice Jindřichův Hradec a. s., dalším důležitým zaměstnavatelem je Město Jindřichův Hradec (veřejná správa), POLLMANN CZ s. r. o. (automobilový průmysl), Waldviertler Sparkasse Bank AG (bankovníctví), DK OPEN, spol. s r. o. (potravinářský průmysl) a Jednota, spotřební družstvo (obchod). Jindřichův Hradec má vysoký podíl zaměstnanosti ve veřejné a státní správě, zdravotnictví a v sociálních

službách, ale přesto se z důvodu zániku textilního průmyslu a poklesu počtu zaměstnavatelů v oboru stavebnictví nezaměstnanost ve městě neustále zvyšuje. [25, s. 8-9]

V Jindřichově Hradci se nachází 5 mateřských škol, 6 základních škol od 1. do 9. třídy, Gymnázium Vítězslava Nováka, Obchodní akademie T. G. Masaryka, SOŠ a SOU Jindřichův Hradec, Střední zdravotnická škola a Soukromá střední škola obchodu, služeb a provozu hotelů Jindřichův Hradec, s. r. o. Dále se zde nachází i Fakulta managementu Vysoké školy ekonomické v Praze. Ve městě se nachází tato kulturní zařízení: Kulturní dům Střelnice (divadelní a filmové představení, koncerty, plesy), Kulturní centrum Jitka (koncerty, plesy), Státní hrad a zámek, Městská knihovna atd. Pro sportovní využití slouží zimní stadion, fotbalový a atletický stadion, plavecký bazén či městská sportovní hala.

5. ROZPOČET MĚSTA JINDŘICHŮV HRADEC

V této části mé bakalářské práce se budu zabývat rozpočtem města Jindřichův Hradec z hlediska opakujících se příjmů a opakujících se výdajů (běžné příjmy a výdaje). Dále se budu zabývat strukturou rozpočtu na úrovni obce.

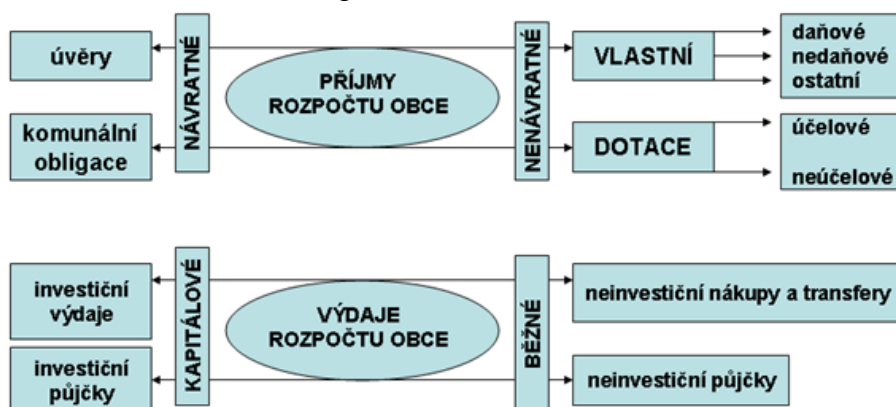
Pro tvorbu rozpočtu obce je důležitý pojem rozpočtový proces, jedná se o opakující se cyklus, který začíná přípravou (sestavováním) rozpočtu, pokračuje jeho schvalováním a končí plněním a kontrolou rozpočtu. V jednom kalendářním roce v rozpočtovém cyklu probíhají až tři po sobě jdoucí rozpočty, které jsou v různých fázích cyklů. Jeden rozpočet je ve fázi kontroly, druhý ve fázi plnění a třetí rozpočet ve fázi příprav. Příprava rozpočtu obce je prováděna převážně zaměstnanci obecního úřadu, konkrétně ekonomickým odborem. Dalším důležitým pojmem pro tvorbu rozpočtu je rozpočtový výhled. Rozpočtový výhled se sestavuje od dvou do pěti let následujících po roce, na který se sestavuje rozpočet. Rozpočtový výhled používá ukazatele, jako jsou celkové příjmy, výdaje, pohledávky a celkové závazky obce. Díky těmto ukazatelům rozpočtový výhled umožňuje obci lepší plánování investic a výdajů do budoucnosti, jelikož tím předchází velkému zadlužení obce. Návrh rozpočtu na příští rok a závěrečný účet za předchozí rok schvaluje zastupitelstvo obce. [11, s. 28-30]

Hlavním pilířem pro místní rozpočet jsou příjmy a výdaje, a to buď běžného, nebo kapitálového charakteru. Běžné příjmy a běžné výdaje (opakující se příjmy a opakující se výdaje) jsou základem k výpočtu čistého provozního výsledku (ČPV). ČPV informuje o skutečnosti, jak obec dlouhodobě hospodaří. Rozpočet obce může být na konci fiskálního

roku vyrovnaný, tzn., že běžné příjmy se rovnají běžným výdajům. Vyrovnaný rozpočet neumožňuje z dlouhodobého hlediska vytvoření rezerv. Jinou variantou rozpočtu je rozpočet schodkový, kdy jsou běžné příjmy menší než běžné výdaje. Pokud z dlouhodobého hlediska opakovaně obci vychází deficitní rozpočet, lze předpokládat, že je obec zadlužená nebo měla velkou dlouhodobou investici. Rozpočet může být také přebytkový, kdy jsou běžné příjmy vyšší než výdaje. Přebytkový rozpočet umožňuje tvořit rezervy a investice do projektů a je tedy cílem, kterého chce obec dosáhnout.

Místní rozpočet se tedy člení na běžný a kapitálový rozpočet. Běžný rozpočet pokrývá fiskální rok. Běžný a kapitálový rozpočet se dále dělí na příjmy a výdaje. Běžné příjmy a výdaje se každoročně opakují, kapitálové příjmy a výdaje se však neopakují, jedná se o skutečnosti jednorázového charakteru (například příjmy z prodeje majetku a výdaje na investice do nemovitostí). Běžné příjmy se dále dělí na daňové, nedaňové a neinvestiční transfery (přijaté dotace). Za běžné výdaje lze považovat výdaje, které má obec na veřejný pořádek a veřejné služby, tedy jsou to výdaje běžného charakteru, které se každoročně opakují. Kapitálové příjmy, jak je uvedeno výše, nejsou běžným příjmem, jedná se o jednorázový příjem z prodeje majetku obce. Kapitálové výdaje taktéž nejsou běžnými výdaji, patří mezi ně například investice do majetku obce. Další položkou jsou dotace, které se člení na investiční a neinvestiční. Investiční transfery nejsou běžným příjmem (př. dotace na kanalizace). Neinvestiční transfery lze považovat za běžné příjmy, protože tyto dotace jsou ze státního rozpočtu věnovány na chod obce (př. dotace na výkon státní správy). [4, s. 202-204]

Schéma č. 4: Struktura rozpočtu na úrovni obce

Zdroj: Vavrouchová H. *Regionální a místní samospráva*. Brno: Mendlova univerzita, 2017

Dostupné z: http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/print.php?sada=179&typ=html&autor=1

Tabulka č. 3: Rozvaha města Jindřichův Hradec v období 2013 – 2016 (v tisíc Kč)

Rozvaha				
AKTIVA	2013	2014	2015	2016
Stálá aktiva	2 594 646	2 676 054	2 800 064	2 825 590
Dlouhodobý nehmotný majetek	13 430	10 432	11 177	17 062
Dlouhodobý hmotný majetek	2 472 738	2 556 983	2 681 622	2 701 127
Dlouhodobý finanční majetek	104 177	104 800	105 753	107 203
Dlouhodobé pohledávky	4 300	3 839	1 512	198
Oběžná aktiva	298 531	327 380	301 451	336 446
Zásoby	1 775	1 657	1 931	2 702
Krátkodobé pohledávky	42 074	40 890	55 355	36 462
Krátkodobý finanční majetek	254 682	284 834	244 165	297 283
Aktiva celkem	2 893 177	3 003 434	3 101 515	3 162 036

PASIVA	2013	2014	2015	2016
Vlastní kapitál	2 835 565	2 936 101	3 037 754	3 102 895
Jmění účetní jednotky a upravující položky	2 470 153	2 491 541	2 514 421	2 510 491
Fondy účetní jednotky	62 614	68 418	68 476	69 254
Výsledek hospodaření	302 798	376 143	454 857	523 150
Cizí zdroje	57 612	67 333	63 761	59 141
Rezervy	0	0	0	0
Dlouhodobé závazky	7 152	8 622	4 094	1 297
Krátkodobé závazky	50 460	58 710	59 667	57 845
Pasiva celkem	2 893 177	3 003 434	3 101 515	3 162 036

Zdroj: MF ČR, informační portál MONITOR, vlastní zpracování [26]

Tabulka č. 4: Ukazatele finančního hospodaření města Jindřichův Hradec v letech 2013-2016

Rozpočet města Jindřichův Hradec (v tis. Kč)				
PŘÍJMY	2013	2014	2015	2016
Daňové příjmy	289 639	298 068	299 977	314 779
Nedaňové příjmy	96 017	95 923	97 580	99 192
Dotace	39 850	42295	43406	43745
Příjmy celkem	425 506	436 286	440 963	457 716
Ukazatele finančního hospodaření (v tis. Kč)				
Opakující se příjmy	425 506	436 286	440 963	457 716
Opakující se výdaje	332 334	330 147	330 473	348 329
Čistý provozní výsledek	93 172	106 139	110 490	109 387
Dluhová služba	3 324	590	0	0
Dluhová služba/dluhová základna (v %)	0,70	0,12	0,00	0,00

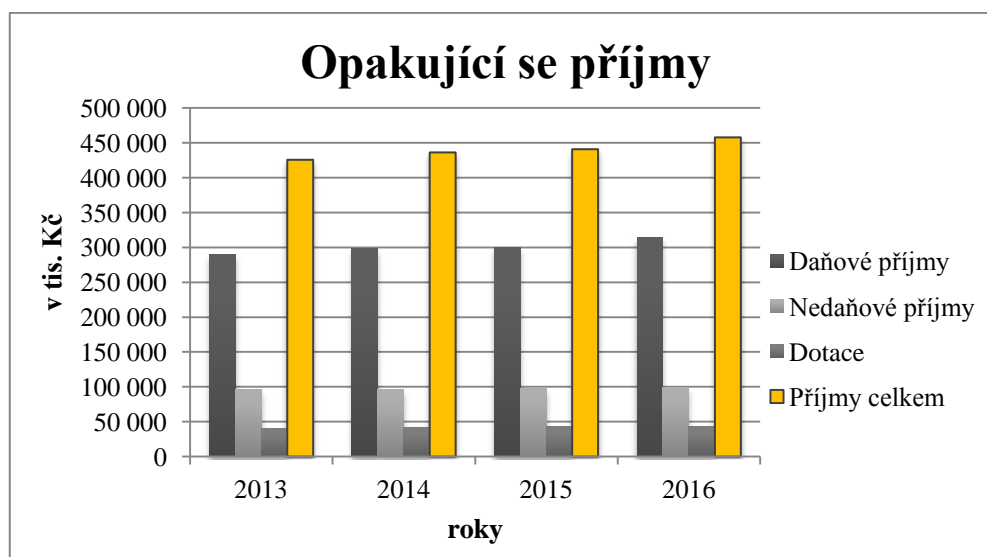
Zdroj: MF ČR, informační portál MONITOR, vlastní zpracování [26]

Tabulka č. 4 znázorňuje data opakující se každý rok. Jedná se tedy o běžné příjmy a běžné výdaje, díky nimž lze vypočítat čistý provozní výsledek a zjistit tak, jak obec dlouhodobě hospodaří. V tabulce lze vidět dluhovou službu, která obsahuje splátku jistin a úroku (z úvěru). Dluhová služba města Jindřichův Hradec se vyskytuje pouze v roce 2013 a 2014. V roce 2013 dluhová služba byla ve výši 3324 tis. Kč, z toho 10 tis. Kč představovaly hrazené úroky, zbytek tedy 3314 tis. Kč byly uhrazené splátky jistin půjčených prostředků. V roce 2014 činila dluhová služba již jen 590 tis. Kč, z toho pouze 1 tis. Kč byly hrazené úroky a 589 tis. Kč byly uhrazené splátky jistin půjčených prostředků. V dalších sledovaných letech je již dluhová služba na hodnotě 0 Kč.

V roce 2013 byl použit úvěr na kanalizační sběrač ČMZRB (Českomoravská záruční a rozvojová banka) ve výši 2357 tis. Kč a na SFRB II (státní fond rozvoje bydlení) ve výši 957 tis. Kč. Celkový úvěr v roce 2013 dosáhl 3314 tis. Kč. V roce 2014 bylo celkové úvěrové zatížení obce 590 tis. Kč použitých především na kanalizační sběrač.

V tabulce č. 4 a grafu č. 1 lze vidět vývoj opakujících se příjmů ve městě Jindřichův Hradec v období let 2013 - 2016. Celkové běžné příjmy města Jindřichův Hradec ve sledovaných letech pozvolna narůstají.

Graf č. 1: Opakující se příjmy města Jindřichův Hradec v letech 2013-2016 (v tis. Kč)

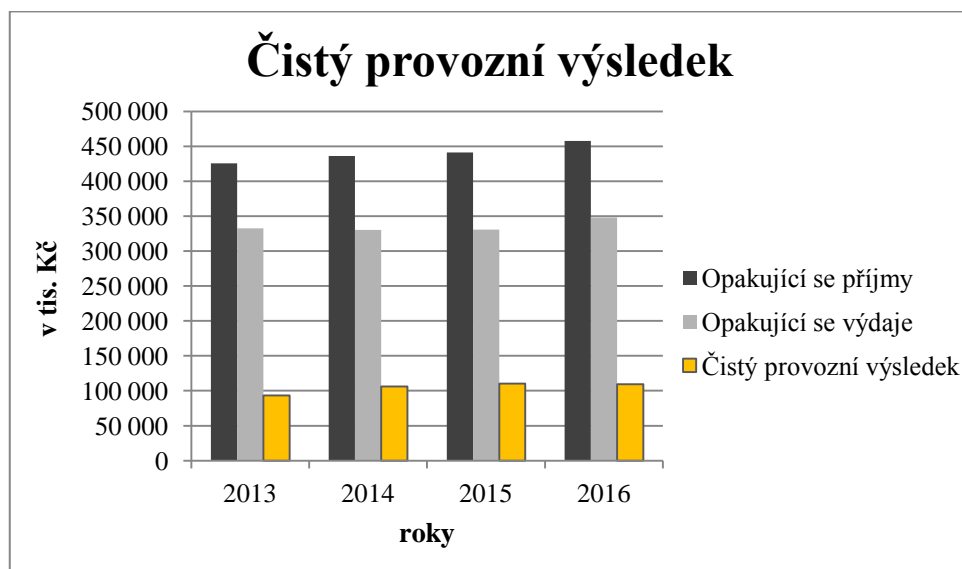
Zdroj: vlastní zpracování

Čistý provozní výsledek (ČPV) se vypočte takto:

$$\text{ČPV} = \text{opakující se příjmy} - \text{opakující se výdaje}$$

Z tabulky č. 4 a grafu č. 2 lze říci, že město Jindřichův Hradec má velice vyrovnaný rozpočet bez velkých výkyvů v období let 2013-2016. Město má přebytkový rozpočet s velkou finanční rezervou, kterou může využít při dalších investicích města.

Graf č. 2: Čistý provozní výsledek města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

5.1. PŘÍJMY MĚSTA JINDŘICHŮV HRADEC

V úvodu této kapitoly bych chtěla vysvětlit pojem konsolidace. V rozpočtu města dochází k přesunu financí mezi účty a fondy města (např. fond rezerv). Jestliže dochází v průběhu roku k přesunu peněžních prostředků mezi jednotlivými účty (fondy), jedná se tedy současně o výdaj na jednom účtu a příjem na druhém účtu. Převody financí mezi jednotlivými účty mohou být přesouvány ve velkých částkách a jejich zahrnutí by výrazně ovlivnilo výši rozpočtu, ač by se nejednalo o reálné příjmy a výdaje města. Proto se v konsolidovaném rozpočtu nezahrnují převody financí mezi účty. [27]

Tabulka č. 5: Přehled skutečných příjmů města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

PŘÍJMY	2013	2014	2015	2016
Daňové příjmy	289 639	298 068	299 977	314 779
Nedaňové příjmy	107 154	110 291	111 544	112 134
Kapitálové příjmy	8 188	4 610	6 286	2 663
Přijaté transfery	69 274	83 270	63 272	68 286
Příjmy celkem po konsolidaci	474 255	496 239	481 079	497 863

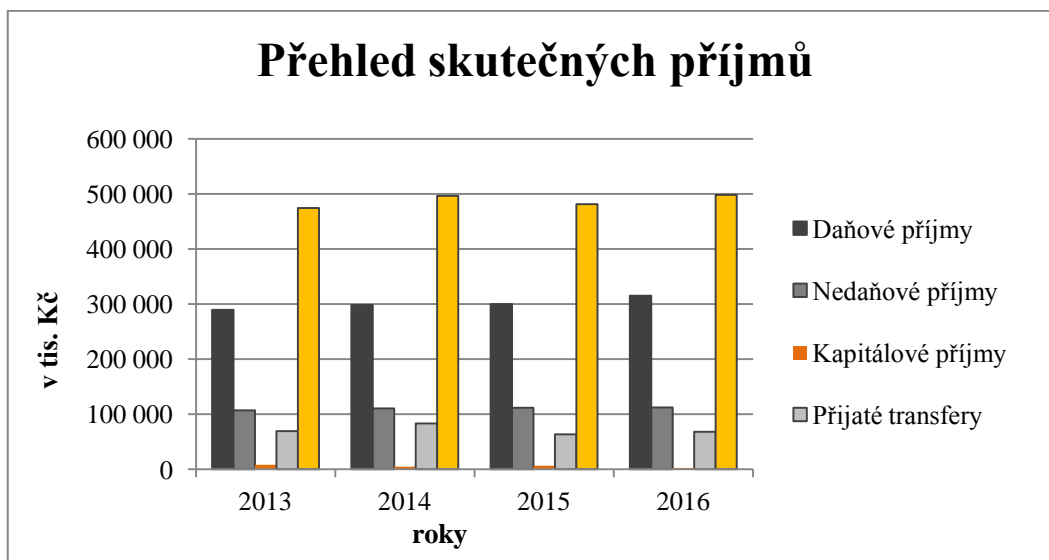
Zdroj: MF ČR, informační portál MONITOR, vlastní zpracování [26]

V příjmech města Jindřichův Hradec za sledované období 2013 - 2016 tvoří největší část daňové příjmy. Druhý největší příjmem jsou nedaňové příjmy, a pak přijaté dotace. Nejmenší část příjmů tvoří kapitálové příjmy. Nejvyšší podíl kapitálových příjmů byl v roce 2013, a to kvůli přijaté splátce za objekt malé vodní elektrárny a za prodej budovy. K výraznému poklesu kapitálových příjmů došlo v roce 2016. Nízké kapitálové příjmy v tomto roce jsou způsobeny tím, že byla uhrazena poslední splátka kupní ceny za objekt vodní plochy.

Ve srovnání s rokem 2013 jsou celkové příjmy po konsolidaci v roce 2014 vyšší o 21 984 tis. Kč, tzn. nárůst o 4,6 %. Nárůst je patrný zejména v přijatých dotacích, daňových příjmech a v nedaňových příjmech, pokles je pouze v kapitálových příjmech. V roce 2015 jsou oproti roku 2014 celkové příjmy po konsolidaci nižší o 15 160 tis. Kč, což představuje pokles o 3,1 %. K většímu poklesu příjmů došlo pouze v přijatých transferech, ostatní příjmy mírně narůstají. V roce 2016 jsou celkové příjmy po konsolidaci vyšší o 16 784 tis. Kč oproti roku 2015 (tj. sledujeme nárůst o 3,5 %). K nárůstu dochází zejména u daňových příjmů, které jsou v roce 2016 vyšší o 14 802 tis. Kč.

Graf č. 3: Přehled skutečných příjmů města Jindřichův Hradec v letech 2013-2016 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 3 si lze všimnout, že celkové příjmy města po konsolidaci jsou vyrovnané bez velkých výkyvů. Daňové a nedaňové příjmy města jsou významnou částí příjmů města, v letech 2013 - 2016 dochází k mírnému navyšování daňových a nedaňových příjmů. U

přijatých transferů ve sledovaném období dochází střídavě k mírnému nárůstu či poklesu těchto příjmů. Kapitálové příjmy, jak lze vidět v grafu, tvoří nepatrnou část příjmů.

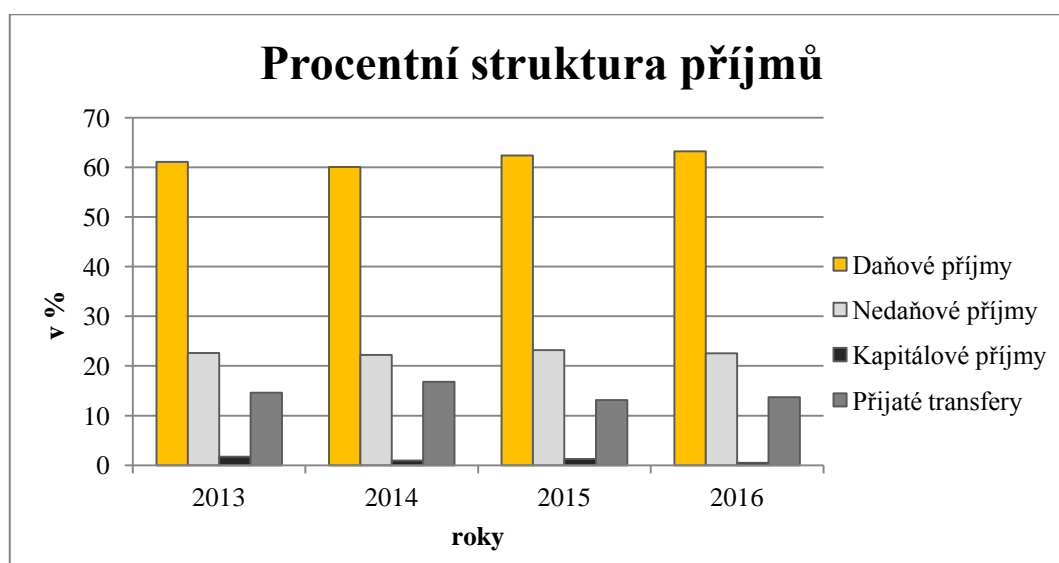
Tabulka č. 6: Procentní struktura příjmů rozpočtu města Jindřichův Hradec (v %)

PŘÍJMY	2013	2014	2015	2016
Daňové příjmy	61,07	60,07	62,36	63,22
Nedaňové příjmy	22,59	22,23	23,19	22,52
Kapitálové příjmy	1,73	0,93	1,31	0,53
Přijaté transfery	14,61	16,78	13,15	13,72

Zdroj: vlastní zpracování

Daňové příjmy mají největší procentní zastoupení v příjmech města, a to přes 60 %. Naopak nejmenší příjmy města tvoří kapitálové příjmy, které v letech 2014 a 2016 netvoří ani 1 % z celkových příjmů. Je to způsobeno tím, že město v těchto letech prodalo mnohem méně svého majetku. Nedaňové příjmy mají průměrný podíl příjmů 22,63 % a přijaté transfery mají průměrný podíl 14,57 % z celkových příjmů.

Graf č. 4: Procentní struktura příjmů rozpočtu města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.1. Daňové příjmy

Daňové příjmy jsou nejdůležitějším zdrojem příjmů a jsou to zároveň 100 % se opakující příjmy. Daňové příjmy zařazujeme do třídy 1. Do daňových příjmů patří svěřené daně, sdílené daně, místní poplatky a správní poplatky. Daňové příjmy jsou

přerozdělovány mezi obce na základě zákona o rozpočtovém určení daní¹³. Přerozdělovány jsou prostředky vybrané z DPH a z daně z příjmů FO a PO, které vybere v průběhu rozpočtu roku finanční úřad. Tyto vybrané prostředky se přerozdělí buď mezi více úrovní veřejných rozpočtů (např. obce, kraje, státní rozpočet), jedná se tedy o příjmy ze sdílených daní. Příjmy ze sdílených daní se přerozdělují jako procentní podíly na daních (přerozdělují se do všech obcí a krajů v České republice). Přerozdělení se řídí těmito kritérii: počtem obyvatel, dále pak velikostí katastrálního území a počtem dětí a žáků v mateřských a základních školách. [28]

Nebo se vybrané prostředky přerozdělí pouze na jednu úroveň veřejného rozpočtu (např. obecní rozpočty), pak se tedy jedná o příjmy z daní svěřených (výlučných). Příjmy z výlučných daní zahrnují daň z nemovitostí a daň z příjmů právnických osob, kdy je plátcem daně samotná obec. Daň z nemovitostí je stoprocentním příjmem obce, na kterém katastru nemovitost (stavba či pozemek) leží. Daň z nemovitostí je vymezena zákonem, o dani z nemovitých věcí¹⁴. [28]

Místní poplatky spravují obecní úřady, mezi tyto poplatky patří například poplatky ze psů, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za užívání veřejného prostranství apod. Soustava místních poplatků je upravena zákonem o místních poplatcích¹⁵.

Správní poplatky jsou poplatky za správní řízení na základně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Do správních poplatků lze zařadit například vydávání stavebního povolení, cestovních dokladů a řidičských průkazů.

Příjmy z daní a poplatků činí ve městě Jindřichův Hradec ve sledovaném období v průměru 61,7 %. Od roku 2013 došlo k novele zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, díky novele byly zvýšeny podíly obcí na sdílených daních, také se změnila kritéria a jejich váha při výpočtu daňových výnosů (zejména v malých obcích). Ve městě Jindřichův Hradec došlo od roku 2013 k výraznému navýšení výnosů ze sdílených daní oproti předchozím rokům. Nejvyšší výnos ze sdílených daní město dosáhlo v roce 2016. Město má možnost prostřednictvím obecně závazných vyhlášek ovlivnit výši některých daňových příjmů, např. daň z nemovitostí, místní poplatky apod.

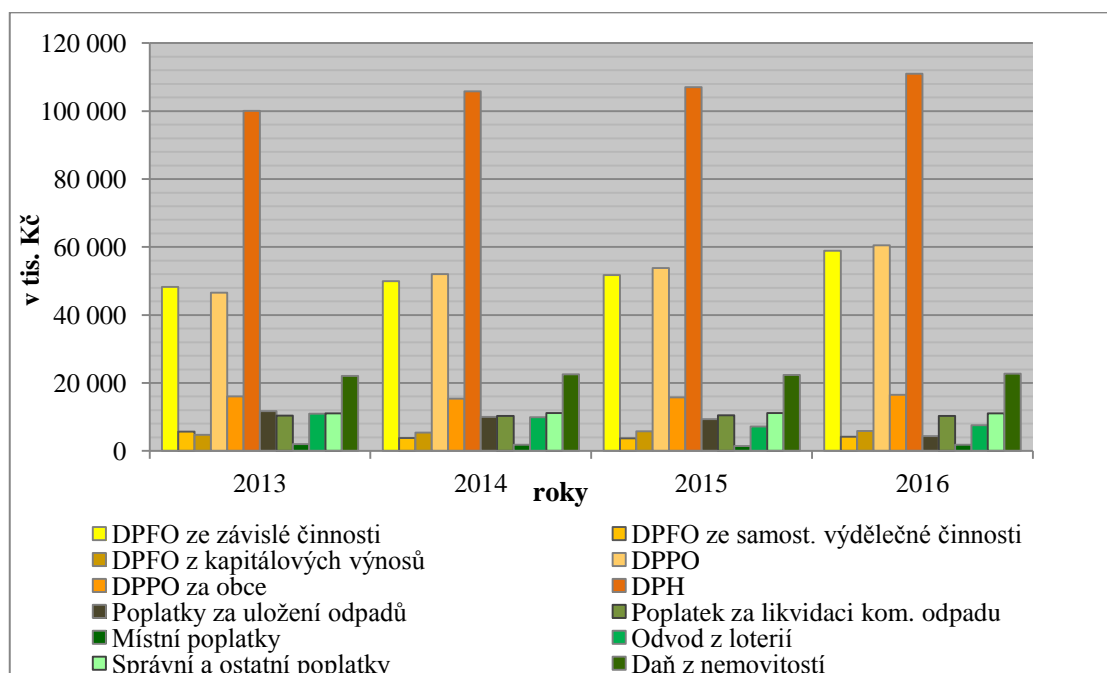
---

¹³ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).

¹⁴ Zákon České národní rady č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění účinném k 1. 1. 2018

¹⁵ Zákon České národní rady č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Graf č. 5: Zastoupení daňových příjmů v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

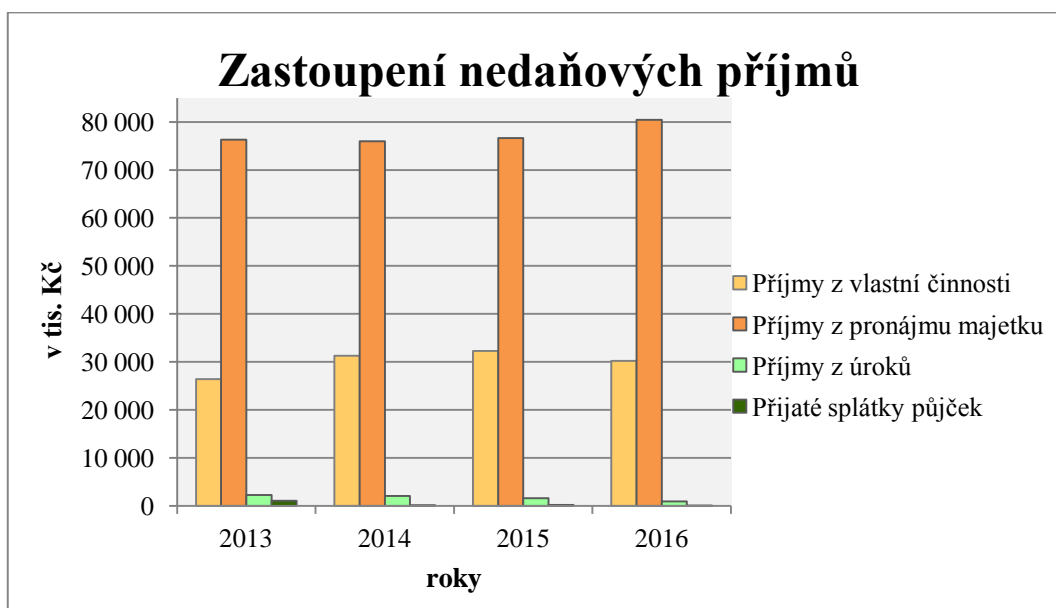
Zdroj: vlastní zpracování

Z analýzy daňových příjmů vyplývá, že k nejvýznamnějším zdrojům daňových příjmů patří daň z přidané hodnoty. Daň z přidané hodnoty se na daňových příjmech ve sledovaném období 2013 - 2016 podílí v průměru 35,25 %. K dalším zásadním položkám ovlivňujícím objem daňových příjmů patří daň z příjmů právnických osob (průměrný podíl 17,68 %) a daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (průměrný podíl 17,34 %). Nezanedbatelným daňovým příjmem je daň z nemovitostí, daň z příjmů PO za obce, místní poplatky, poplatky za uložení odpadů a poplatky za likvidaci komunálního odpadu a od roku 2012 odvody z loterií a výherních hracích přístrojů. V roce 2012 novely zákona o loteriích je příjmem obce 80 % odvodu z loterií a výherních hracích přístrojů a podíl 30 % z ostatních loterií na území obce.

5.1.2. Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy patřící do třídy 2 zahrnují zejména zisk z vlastního podnikání, příjmy z pronájmu majetku, uživatelské poplatky (poplatky za služby), příjmy z mimorozpočtových fondů, sankční pokuty a dary. Důležitým příjmem územního rozpočtu jsou příjmy z vlastní činnosti (z podnikání), tyto příjmy jsou podmíněné velikostí a strukturou majetku (i toho finančního), který obec vlastní. Z dlouhodobějšího hlediska lze říci, že jsou příjmy z pronájmu majetku výnosnější než z prodeje majetku.

Graf č. 6: Porovnání zastoupení nedaňových příjmů v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 6 lze vyčíst, že největším zdrojem nedaňových příjmů jsou příjmy z pronájmu majetku. Příjmy z pronájmu majetku tvoří přibližně 70 % celkových nedaňových příjmů. Druhým významným nedaňovým příjmem obce jsou příjmy z vlastní činnosti. Příjmy z vlastní činnosti tvoří v průměru 27,5 % celkových nedaňových příjmů. Zbytek nedaňových příjmů obce tvoří příjmy z úroků a přijaté splátky půjček.

5.1.3. Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy patří do třídy 3 a jsou to příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Kapitálové příjmy nepatří do opakujících se příjmů, nelze je tedy zahrnout do čistého provozního výsledku. Do kapitálových příjmů patří příjmy z prodeje pozemků, příjmy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku, příjmy z prodeje dlouhodobého finančního majetku (z prodeje akcií, dluhopisů, majetkových podílů) a ostatní kapitálové příjmy, jako jsou například přijaté dary a příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku apod. [20]

Kapitálové příjmy představují pro město Jindřichův Hradec nejnižší zdroj příjmů. Jak je již zmíněno výše, příjmy jsou z prodeje majetku, jedná se tedy o jednorázový zdroj příjmů. V roce 2013 dosáhly kapitálové příjmy nejvyšší částky za období 2013 – 2016, a to 8 188 tis. Kč. Podíl kapitálových příjmů na příjmy celkem dosahoval 1,7 %. V roce 2014 dosáhly kapitálové příjmy 4 610 tis. Kč, což je o 3 578 tis. Kč méně než v roce 2013. V porovnání s rokem 2014 došlo v roce 2015 k nárůstu kapitálových příjmů o 1 676 tis. Kč. V roce 2016 kapitálové příjmy dosáhly nejnižší částky, a to 2 663 tis. Kč. V porovnání

s rokem 2015 jsou kapitálové příjmy v roce 2016 nižší o 3 623 tis. Kč. Podíl kapitálových příjmů činil v roce 2016 pouhých 0,5 %¹⁶.

5.1.4. Přijaté transfery

Dotace jsou významným zdrojem příjmů v obecním rozpočtu (dotace patří do třídy 4). Transfery pocházejí ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje a z programů EU, které jsou financovány prostřednictvím Národního fondu. Některé transfery mohou být přijímány i z regionálních rozpočtů v Jihočeském kraji, tj. od Regionální rady regionu soudržnosti Jihozápad. Přijaté dotace se dělí na neinvestiční transfery a investiční transfery. Investiční přijaté dotace nejsou běžným příjmem, jedná se o finanční podporu projektů, jako je například zateplení škol nebo vybudování kanalizace v obci. Neinvestiční transfery lze zahrnovat do běžných příjmů, neboť jsou tyto dotace zaměřeny na výkon státní správy.

Dále se přijaté transfery člení na účelové a neúčelové. Účelové dotace musí být použity pouze pro daný účel. Zvláštní události, které v obci mohou nastat (např. povodně), jsou dotovány jako účelové dotace podmíněné zásadami státní politiky subvencování. Neúčelové dotace jsou přiděleny bez upřesnění účelu jejich použití. Obec je mohou používat dle vlastního uvážení. Nevyužité zdroje u účelových a neúčelových transferů musí být vráceny. [15, s. 4]

Neinvestiční dotace ve městě činí v období 2013 - 2016 v průměru 46 985 tis. Kč. Investiční dotace činí v průměru ve výši 24 041 tis. Kč. V roce 2014 byly přijaty dotace nejvyšší za sledované období v celkové výši 83 270 tis. Kč. Přijaté dotace v roce 2014 ovlivnilo více nákladných investičních projektů, dotace byly poskytnuty a použity například na vybudování kompostárny, zateplení MŠ a ZŠ, vybudování kanalizace v místní části Buk. Naopak v roce 2015 byly přijaté dotace nejnižší, v tomto roce přijaté dotace dosáhly v celkové výši 63 272 tis. Kč. V roce 2015 došlo ke snížení investičních transferů o 16 947 tis. Kč oproti roku 2014, kdy výše investičních transferů dosáhla 34 220 tis. Kč.

5.2. VÝDAJE MĚSTA JINDŘICHŮV HRADEC

Výdaje rozpočtu obce jsou nenávratné platby a poskytnuté návratné půjčky za účelem plnění rozpočtové politiky. Do výdajů se nezahrnuje splátka jistiny dluhu (úmoru), splátka dluhopisů, nákup dluhopisů a akcií apod. Výdaje se dělí na běžné výdaje a kapitálové výdaje. Běžné výdaje představují prostředky, které jsou použity zejména na každodenní provoz obce. Běžné výdaje se opakují každý rok, zahrnují se tedy do opakujících se

---

¹⁶ viz podkapitola 5.1.

výdajů. Kapitálové výdaje představují investice do majetku obce, ze kterého by měla mít obec v následujících letech užitek. Kapitálové výdaje mají jednorázový charakter a financují se s nimi dlouhodobé potřeby. Výdaje města můžeme také dělit podle odvětvového členění rozpočtové skladby na: zemědělství a lesní hospodářství, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, služby pro obyvatelstvo, sociální věci a politiku zaměstnanosti, bezpečnost státu a právní ochranu a všeobecnou veřejnou správu a služby.

Výdaje lze členit i z hlediska rozpočtového plánování na výdaje plánované a neplánované. Plánované výdaje je možno předem naplánovat a jsou to převážně běžně se opakující výdaje. Neplánované výdaje nelze předem naplánovat, poněvadž se jedná o neočekávané výdaje související například s živelnými pohromami, nebo výdaje za sankce (pokuty). Proto je důležité, aby obec vytvářela rozpočtové rezervy pro krytí neplánovaných výdajů.

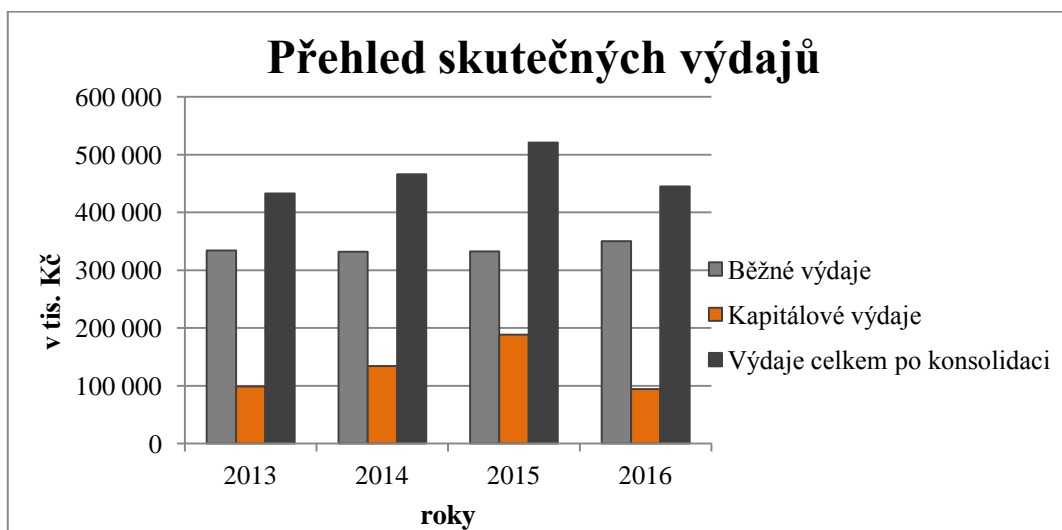
Tabulka č. 7: Přehled skutečných výdajů města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

VÝDAJE	2013	2014	2015	2016
Běžné výdaje	334 134	332 025	332 704	350 476
Kapitálové výdaje	98 822	134 117	188 334	94 460
Výdaje celkem po konsolidaci	432 957	466 142	521 038	444 936

Zdroj: MF ČR, informační portál MONITOR, vlastní zpracování [26]

Největší část výdajů v Jindřichově Hradci tvoří běžné výdaje, v průměru dosahují běžné výdaje 337 335 tis. Kč. Výrazné výdaje pro město jsou i kapitálové výdaje, které jsou zaměřené na dlouhodobé investice. Kapitálové výdaje v průměru dosahují v letech 2013 - 2016 výše 128 933 tis. Kč. Z tabulky je patrné, že v roce 2014 a 2015 došlo k nárůstu celkových výdajů po konsolidaci, tento nárůst způsobil zejména nárůst kapitálových výdajů v roce 2014 a 2015. V těchto dvou letech se financovaly nákladné investiční projekty jako je například kanalizace v místní části Buk, zateplení MŠ a ZŠ, rekonstrukce staré radnice, rekonstrukce komunikace Otín směr Hrutkov apod. V roce 2016 však došlo k mírnému navýšení běžných výdajů o 17 772 tis. Kč, přesto došlo k poklesu celkových výdajů po konsolidaci o 76 102 tis. Kč. Bylo to způsobeno tím, že některé nákladné investiční akce byly koncem roku 2015 ukončeny. Díky ukončení investičních akcí došlo v roce 2016 ke snížení kapitálových výdajů téměř o polovinu (o 93 874 tis. Kč) oproti roku 2015.

Graf č. 7: Přehled skutečných výdajů města Jindřichův Hradec v letech 2013-2016 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 8: Procentní struktura výdajů rozpočtu města v letech 2013 - 2016 (v %)

VÝDAJE	2013	2014	2015	2016
Běžné výdaje	77,17	71,23	63,85	78,77
Kapitálové výdaje	22,82	28,77	36,15	21,23

Zdroj: vlastní zpracování

Podíl běžných výdajů na celkových výdajích města v letech 2013 - 2016 zásadně ovlivnily dotace na výkon státní správy, daň z příjmů právnických osob za město a finanční transfery rozpočtu města určené jiným subjektům, jako například dotace pro příspěvkové organizace apod.

Tabulka č. 9: Přehled výdajů dle odvětví v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

VÝDAJE	2013	2014	2015	2016
Služby pro obyvatelstvo	216 828	238 850	243 616	206 058
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	4 062	4 095	4 283	10 507
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	87 812	92 979	135 933	84 360
Sociální věci a politika zaměstnanosti	5 330	7 146	11 793	16 690
Bezpečnost státu a právní ochrana	10 725	15 955	17 570	11 566
Všeobecná veřejná správa a služby	108 200	107 117	107 843	115 754

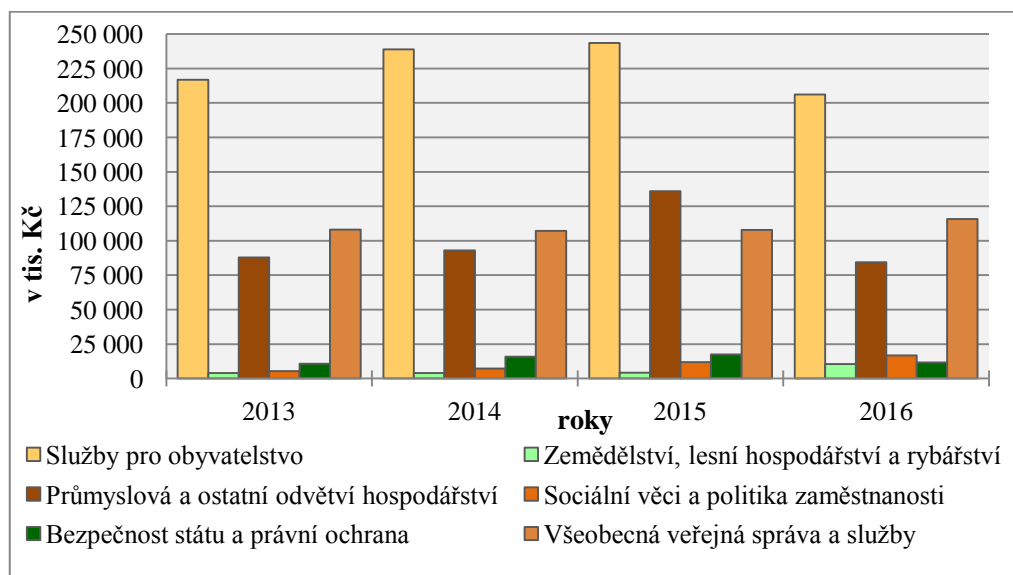
Zdroj: MF ČR, MONITOR, vlastní zpracování [26]

Přehled výdajů podle odvětví, uvedený výše, tvoří jak běžné, tak i kapitálové výdaje. Nejvyššího objemu dosáhly výdaje v roce 2015, v tomto roce došlo k nárůstu výdajů ve všech skupinách. Největší nárůst výdajů nastal ve skupině průmyslových a ostatních

odvětví hospodářství o 42 954 tis. Kč oproti roku 2014. Nárůst výdajů ve skupině průmyslových a ostatních odvětví hospodářství byl způsoben především zvýšenými výdaji v rámci částí doprava, vodní hospodářství, vnitřní obchod a cestovní ruch. Konkrétně se jedná o výdaje na údržbu, opravy a výstavbu místních komunikací a chodníků, zásobování pitnou vodou, čištění odpadních vod a výdaje na provoz informačního střediska atd.

Graf č. 8: Vývoj výdajů města Jindřichův Hradec dle odvětví v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedený graf znázorňuje vývoj výdajů v letech 2013 - 2016 podle jednotlivých skupin odvětvového členění rozpočtové skladby. Největší podíl výdajů na celkové výdaje po konsolidaci představuje skupina služby pro obyvatelstvo, v průměru 48,6 % za období let 2013 - 2016. Druhý největší podíl výdajů na celkové výdaje po konsolidaci tvoří skupina všeobecné veřejné správy a služeb v průměru 23,67 %, dalším významným výdajem jsou pak průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, která v průměru představují 21,32 % z celkových výdajů. Nejnižší podíl výdajů na celkové výdaje tvoří bezpečnost státu a právní ochrana, sociální věci a politika zaměstnanosti a zemědělství a lesní hospodářství.

Tabulka č. 10: Procentní přehled výdajů dle odvětví v letech 2013 - 2016 (v %)

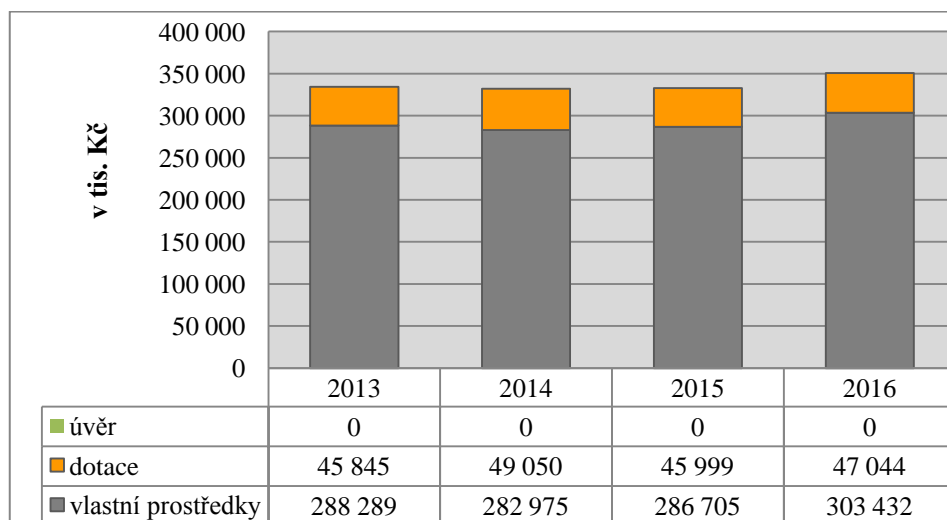
VÝDAJE	2013	2014	2015	2016
Služby pro obyvatelstvo	50,08	51,24	46,76	46,31
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	0,94	0,88	0,82	2,36
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	20,28	19,95	26,09	18,96
Sociální věci a politika zaměstnanosti	1,23	1,53	2,26	3,75
Bezpečnost státu a právní ochrana	2,48	3,42	3,37	2,60
Všeobecná veřejná správa a služby	24,99	22,98	20,70	26,02

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.1. Běžné výdaje

Běžné (neinvestiční) výdaje se označují třídou 5. Mezi běžné výdaje lze zařadit veřejné služby, které představují výdaje na provoz městského úřadu (mzdy, platy, povinné pojistné za zaměstnance), výdaje na údržbu ulic a veřejného prostranství, výdaje na provoz veřejného osvětlení, výdaje za energie, výdaje do zdravotnictví, výdaje na chod škol, sociální dávky, výdaje na podporu místní kultury a sportu apod. Město zajišťuje i veřejný pořádek, tedy městskou policii a hasiče.

Na běžné výdaje byly použity nejen vlastní prostředky města, ale i prostředky ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje, regionálních rad, z rozpočtu obcí a od mezinárodních institucí. Z grafu č. 9 lze zřetelně vyčíst objem vlastních prostředků použitých na financování běžných výdajů města. Dotace jsou v letech 2013 - 2016 přibližně na stejné úrovni. Město Jindřichův Hradec běžné výdaje nefinancuje prostřednictvím úvěru.

Graf č. 9: Způsob financování běžných výdajů v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

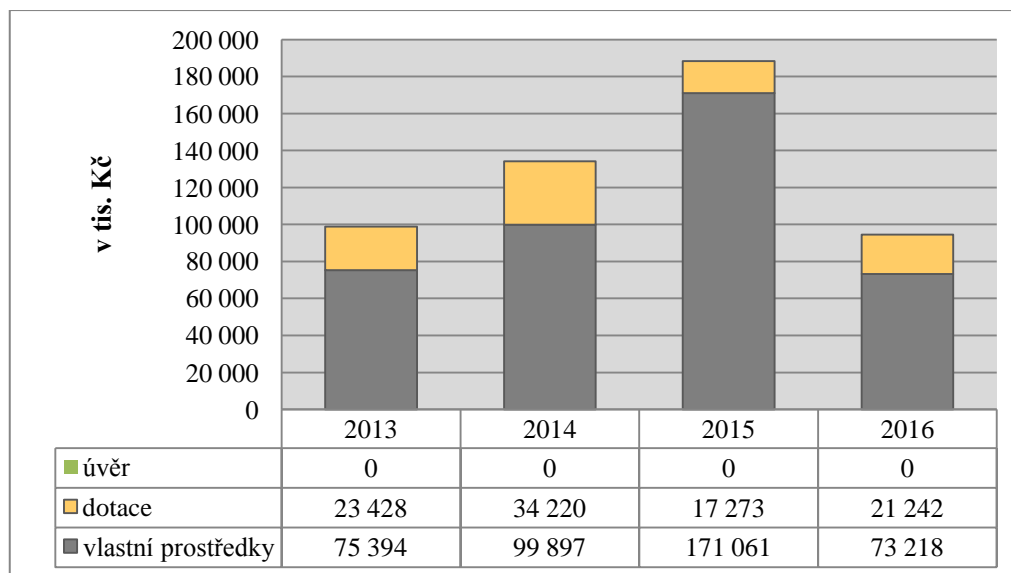
Zdroj: Město JH, hodnotící zpráva 2016, vlastní zpracování [23]

5.2.2. Kapitálové výdaje

Kapitálové (investiční) výdaje náleží do třídy 6. Kapitálové výdaje zahrnují investice obce do hmotného a nehmotného majetku, investice obcí do nemovitostí a kapitálových investic (výdaje na nákup akcií, finanční vklady do společností a investiční dotace FO a PO) apod. Kapitálové výdaje představují přibližně třetinu z celkového počtu obecních výdajů. Může to být způsobeno nízkými majetkovými investicemi do roku 1989 a následnou nutností rekonstrukce stávajícího obecního majetku (jako jsou například budovy, infrastruktura, veřejné prostory apod.). Opravené budovy a zařízení zvyšují hodnotu majetku. Objem kapitálových výdajů je ovlivněn zejména finančními prostředky, které jsou poskytovány ústřední vládou pro financování bydlení, infrastruktury apod. Vláda poskytuje účelové dotace a přínosné úvěry pro financování kapitálových výdajů, což však vytváří závislost obcí na těchto zdrojích. [15, s. 4]

Z uvedeného grafu níže vyplývá, že ani kapitálové výdaje nebyly financovány úvěrovým způsobem. Kapitálové výdaje byly především financovány vlastními prostředky, v průměru téměř 80 %, zbytek v průměru 20 %, byl financován dotacemi. Nejvýše se kapitálové výdaje pohybovaly v roce 2015¹⁷, kdy byly kapitálové výdaje financovány z 90,83 % vlastními prostředky a z 9,17 % transfery.

Graf č. 10: Způsob financování kapitálových výdajů v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Zdroj: Město JH, hodnotící zpráva 2016, vlastní zpracování [23]

¹⁷ viz podkapitola 5.2.

5.3. FINANCOVÁNÍ

Financování patří do třídy 8 a je součástí rozpočtu obce stejně, jako jsou příjmy a výdaje. Financování popisuje stav, kdy si obec půjčí peníze a pak je splácí, nebo když dojde ke změně stavu peněžních prostředků na vlastních účtech obce. Celkovým financováním se rozumí rozdíl celkových příjmů a celkových výdajů, kdy vznikne buď přebytek, nebo schodek obce. Pokud má obec nižší příjmy než výdaje, je zapotřebí zjistit, z čeho bude schodek uhrazen (z úspor z minulých let nebo půjčkou). Pokud má obec vyšší příjmy než výdaje, je zapotřebí určit, kam bude přebytek uložen. Přebytek obce může být uložen na vlastní bankovní účet, může být použit na úhradu splátek půjček z minulých let nebo může být přebytek zapůjčen (např. jiným obcím). Třída 8 tedy zajišťuje financování schodku hospodaření a využití přebytkového hospodaření. Část financování popisuje změny pouze za daný rok, pouze z delšího období lze totiž určit, jaká je celková výše majetku a dluhů obce. V jednom roce může obec mít totiž velkou investici, kvůli které má obec schodkový rozpočet. [27]

5.4. CELKOVÉ ZHODNOCENÍ PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ MĚSTA JINDŘICHŮV HRADEC

Následující tabulka č. 11 a graf č. 10 porovnává celkové příjmy a výdaje za sledované období let 2013 - 2016. V grafu a tabulce lze vidět, že město Jindřichův Hradec mělo rozpočet v přebytku až tedy na rok 2015. V roce 2015 saldo příjmů a výdajů po konsolidaci představuje schodek ve výši 39 959 tis. Kč. To bylo způsobeno faktem, že v roce 2015 byly celkové příjmy po konsolidaci nižší než v roce 2014 (zejména došlo k poklesu u přijatých dotací). Naopak celkové výdaje po konsolidaci byly v roce 2015 vyšší oproti roku 2014. Navýšení celkových výdajů způsobilo především nárůst kapitálových výdajů (rekonstrukce staré radnice a komunikací, kanalizace a čistíren odpadních vod), běžné výdaje byly v roce 2015 na podobné úrovni jako v roce 2014. Nejnížší příjmy a výdaje mělo město v roce 2013, naopak nejvyšší příjmy v roce 2016 a nejvyšší výdaje mělo město v roce 2015.

Tabulka č. 11: Vývoj salda rozpočtu města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

SALDO	2013	2014	2015	2016
Příjmy po konsolidaci	474 255	496 239	481 079	497 863
Výdaje po konsolidaci	432 957	466 142	521 038	444 936
Saldo	41 298	30 097	-39 959	52 927

Zdroj: MF ČR, MONITOR, vlastní zpracování [26]

Graf č. 11: Porovnání celkových příjmů a výdajů města v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě provedené analýzy hospodaření města ve sledovaném období 2013 - 2016 lze konstatovat, že v hospodaření města se neobjevily žádné významnější nedostatky. Toto hodnocení dokládají hodnoty dluhové služby a provozního přebytku (tedy rozdílu běžných příjmů a výdajů). Jednotlivé rozpočty byly sestaveny vyrovnaně. Daňové a nedaňové příjmy představují pro město stabilní zdroj příjmů. Rozpočtové výdaje byly kryty vlastními příjmy, dotacemi a z přebytku rozpočtového hospodaření v minulých letech.

6. ZÁVĚR

Jedním ze základních znaků zdravé ekonomiky je udržování a rozšiřování vlastnictví města. Z toho vyplývá, že hlavními kritérii dobré ekonomiky je z krátkodobého hlediska vyvážený rozpočet a z dlouhodobého hlediska přebytkový rozpočet, dále pak i rozsáhlá majtková platforma. Orgány města musí v rámci jednotlivých etap rozpočtového procesu vytvořit střednědobý a dlouhodobý rozpočtový výhled s jasnou investiční strategií podporovanou preferencemi občanů. Realizace jednotlivých investic může trvat i několik let, jedná se tak o velice náročnou rozpočtovou akci i z hlediska rozpočtové stability města. Proto je důležité, aby orgány města rozhodly, které investiční projekty je třeba upřednostnit před ostatními. Příkladem mohou uvést dva větší investiční projekty, které v mém sledovaném období trvaly dva roky. Šlo o, výstavbu kompostárny a výstavbu ČOV a kanalizace v místní části Buk. Město Jindřichův Hradec si tvoří i důležité rezervy na mimořádné události, ke kterým může dojít, poněvadž schválené nebo již realizované investiční projekty nelze přerušit bez negativního dopadu na rozpočet i na život města.

V každém rozpočtu je důležité hospodařit efektivně a bez schodku, pro dosažení tohoto cíle je potřeba dobře plánovat příjmy a výdaje. Dlouhodobý schodek obce může znamenat špatné hospodaření nebo neuváženou investici obce. Vyrovnaný rozpočet obce znamená, že se příjmy rovnají výdajům obce, vyrovnaný rozpočet z dlouhodobého hlediska však neumožňuje vytvoření rezerv. Rozpočet přebytkový by měl být cílem každého rozpočtu, neboť tento rozpočet umožňuje vytvoření rezerv. Rozpočet města Jindřichův Hradec byl ve sledovaných letech 2013 - 2016 v přebytku, až na rok 2015, kdy byl rozpočet ve schodku, kvůli velkým kapitálovým investicím. Schodek v roce 2015 byl kryt z přebytkového hospodaření v minulých letech, vlastními příjmy a dotacemi. V roce 2016 již bylo hospodaření města v přebytku ve výši 52 927 tis. Kč.

Bakalářská práce se dělí na teoretickou a praktickou část. První, teoretická část práce popisuje veřejné finance a jejich alokační, redistribuční a stabilizační funkci, veřejnou správu a její členění. Ve druhé kapitole jsem popisovala členění územní samosprávy, její orgány a působnosti. Třetí kapitola se již týká charakteristiky rozpočtu obce, kraje a etap rozpočtového procesu. Dále pak se věnuji samotné rozpočtové soustavě a soustavě veřejných rozpočtů, mimorozpočtových fondů a státního rozpočtu. V posledních dvou podkapitolách se zabývám fiskální decentralizací a majetkem územní samosprávy.

Druhá, praktická část práce se zabývá analýzou rozpočtu města Jindřichův Hradec, kterou jsem provedla nejprve pomocí ukazatele finančního hospodaření, tedy výpočtem čistého provozního výsledku. Čistý provozní výsledek je rozdíl opakujících se příjmů a výdajů. Tímto výpočtem lze zjistit, jak město dlouhodobě hospodaří. Dále jsem podrobnějším rozbohem příjmové a výdajové strany rozpočtu města provedla analýzu rozpočtu města. Hlavními a také stabilními, zdroji jsou pro město daňové a nedaňové příjmy. Je důležité zmínit, že město Jindřichův Hradec má velmi nízké kapitálové příjmy. To znamená, že upřednostňuje pronájmy nad prodejem obecního majetku. Posledním významným zdrojem příjmů jsou přijaté transfery. Výdaje se v rozpočtu člení na kapitálové (investiční) výdaje a běžné výdaje, které jsou určeny na běžný chod obce. Běžné výdaje jsou výrazně vyšší než kapitálové výdaje. Běžné výdaje jsou financovány především z vlastních prostředků, kapitálové výdaje jsou převážně financovány také z vlastních prostředků, ale je tu oproti běžným výdajům zřejmý vyšší podíl financování prostřednictvím dotací. V praktické části jsem se zabývala i financováním ve třídě 8 a na závěr jsem provedla celkové zhodnocení příjmů a výdajů města Jindřichův Hradec.

7. ZDROJE

- [1] HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Květa KUBÁTOVÁ, Květa. *Veřejné finance: učebnice*. 2. vydání. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2004, 355 s. ISBN 80-86432-88-2.
- [2] PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance, úvod do problematiky*. 3. vydání. Praha: ASPI, 2008, 580 s. ISBN 80-7357-049-1.
- [3] PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [4] PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
- [5] Kadečka Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2003, 408 s. ISBN 80-7179-794-4.
- [6] Kadečka, Stanislav a Petr Průcha. *Správní právo – obecná část: multimediální učební text*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 98 s. ISBN 978-80-210-4588-0.
- [7] Kadečka, Stanislav a Filip Rigel. *Výkon státní správy – kompetence, odpovědnost*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2009. 19 s.
- [8] JECH, Jaromír a kol. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2014*. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2014, 191 s. ISBN 978-80-905421-3-6.
- [9] Ministerstvo vnitra ČR. *Veřejná správa v České republice*. 2. rozšířené vydání. Praha: MVČR - úsek veřejné správy, 2005. 125 s. ISBN 80-239-4709-5.
- [10] PONIKELSKÝ, Petr a kol., *Organizace regionálního rozvoje*, Vysoká škola regionálního rozvoje, Praha, 2011, ISBN: 978-80-87174-10-4.
- [11] CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb, Jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International – Česká republika, 2008, 94 s. ISBN 978-80-87123-06-5.
- Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/view/uuid:9c164e70-9d57-11e3-a744-005056827e52?page=uuid:c9dc21a0-a7ab-11e3-87a3-001018b5eb5c>
- [12] Ministerstvo financí ČR. *Státní rozpočet 2017 v kostce*. 1. vydání. Praha: MFČR - sekce veřejné rozpočty, 2017. 118 s. ISBN 978-80-85045-96-3.

[13] Korcová, Iveta. *Postavení a význam místních financí ve financování VŘS*. České Budějovice, 2011. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra společenských věd.

[14] KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, 2 díl, H-kole*. Praha: Libri, 2000, s. 706-722. ISBN 80-85983-14-1.

[15] JAHODA, Robert, Jan ŠELEŠOVSKÝ a Jitka PEKOVÁ. Fiscal Decentralization in Czech Republic - Building Fiscal Capacities. *Národohospodářský obzor*. 2003, č. 3, s. 11-27. ISSN 1213-2446.

Seznam použitých právních předpisů

[16] Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. [online] [2016-09-16].

Dostupné z: <http://www.zakony.cz/zakon-SB1969002>

[17] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení). [online] [2016-10-02].

Dostupné z: <http://www.zakony.cz/zakon-SB2000129>

[18] Zákon č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). [online] [2016-12-14].

Dostupné z: <http://www.zakony.cz/zakon-SB2000128>

[19] Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). [online] [2016-12-14]. Dostupné z: <http://www.zakony.cz/zakon-SB2000243>

[20] Vyhláška MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě se změnami po 17 novele vyhlášky č. 12/2018 Sb. [online] [2016-12-14].

Dostupné z: <http://www.zakony.cz/zakon-SB2002323>

Seznam použitých internetových zdrojů

[21] NUOV: *Národní ústav odborného vzdělání* [online]. [2016-10-28].

Dostupné z: <http://www.nuov.cz/klasifikace-jednotek-nuts>

[22] ČSÚ: *Český statistický úřad* [online]. [2016-10-28].

Dostupné na (RIS) *Regionální Informační Servis*: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/ustecky-kraj/kraj/>

[23] Městský úřad Jindřichův Hradec: *Jindřichův Hradec oficiální stránky města* [online]. [2017-01-28]. Dostupné z: <https://www.jh.cz/>

[24] Hodnotící zprávy, závěrečný účet za rok 2013, 2014, 2015, 2016 [online]. [2018-01-27]. Dostupné z: <https://www.jh.cz/cs/zverejnovane-informace/povinne-informace-2/zaverecny-ucet-mesta-jindrichuv-hradec.html>

[25] Strategický plán rozvoje města Jindřichův Hradec 2015-2020 (SPRM) [online]. [2017-09-26]. Dostupné z: <https://www.jh.cz/cs/plan-rozvoje/>

[26] MF ČR: *Informační portál MONITOR* [online]. [2017-07-08].

Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2016/obce/detail/00246875#>

[27] ROZPOČET OBCE [online]. [2017-11-08].

Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/jak-cist-rozpocet-obce>

[28] MF ČR: *Moderní obec* [online]. [2017-12-09]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/rozpocetove-urceni-dani-zakladni-vychodiska-a-principy/>

8. SEZNAM SCHÉMÁT, TABULEK A GRAFŮ

Seznam schémat:

Schéma č. 1: Členění veřejné správy

Schéma č. 2: Rozpočtová soustava České republiky

Schéma č. 3: Decentralizovaný model

Schéma č. 4: Místní části města Jindřichův Hradec

Schéma č. 5: Struktura rozpočtu na úrovni obce

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Základní geografické údaje krajů České republiky k 1. 1. 2016

Tabulka č. 2: Zařazení územních jednotek České republiky v systému NUTS a LAU

Tabulka č. 3: Rozvaha města Jindřichův Hradec v období 2013 – 2016 (v tis. Kč)

Tabulka č. 4: Ukazatelé finančního hospodaření města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016

Tabulka č. 5: Přehled skutečných příjmů města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Tabulka č. 6: Procentní struktura příjmů rozpočtu města Jindřichův Hradec (v %)

Tabulka č. 7: Přehled skutečných výdajů města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Tabulka č. 8: Procentní struktura výdajů rozpočtu města v letech 2013 - 2016 (v %)

Tabulka č. 9: Přehled výdajů dle odvětví v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Tabulka č. 10: Procentní přehled výdajů dle odvětví v letech 2013 - 2016 (v %)

Tabulka č. 11: Vývoj salda rozpočtu města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Seznam grafů:

Graf č. 1: Opakující se příjmy města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Graf č. 2: Čistý provozní výsledek města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Graf č. 3: Přehled skutečných příjmů města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Graf č. 4: Procentní struktura příjmů rozpočtu města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016

Graf č. 5: Zastoupení daňových příjmů v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Graf č. 6: Porovnání zastoupení nedaňových příjmů v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Graf č. 7: Přehled skutečných výdajů města Jindřichův Hradec v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Graf č. 8: Vývoj výdajů města Jindřichův Hradec dle odvětví v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Graf č. 9: Způsob financování běžných výdajů v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Graf č. 10: Způsob financování kapitálových výdajů v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

Graf č. 11: Porovnání celkových příjmů a výdajů města v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Zastoupení daňových příjmů v letech 2013 - 2016

DAŇOVÉ PŘÍJMY	2013		2014		2015		2016	
	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%
DPFO ze závislé činnosti	48 306	16,68	49 925	16,75	51 701	17,23	58 890	18,71
DPFO ze sam. výdělečné činnosti	5 654	1,95	3 790	1,27	3 724	1,24	4 168	1,32
DPFO z kapitálových výnosů	4 778	1,65	5 437	1,82	5 801	1,93	5 859	1,86
DPPO	46 579	16,08	52 052	17,46	53 846	17,95	60 539	19,23
DPPO za obce	16 021	5,53	15 360	5,15	15 771	5,26	16 546	5,26
DPH	100 071	34,55	105 823	35,50	107 058	35,69	110 984	35,26
Poplatky za uložení odpadů	11 690	4,04	10 020	3,36	9 356	3,12	4 394	1,40
Poplatek za likvid. kom. odpadu	10 382	3,58	10 334	3,47	10 516	3,51	10 271	3,26
Místní poplatky	2 036	0,70	1 819	0,61	1 461	0,49	1 779	0,57
Odvod z loterií	10 996	3,80	9 890	3,32	7 217	2,41	7 607	2,42
Správní a ostatní poplatky	11 014	3,80	11 114	3,73	11 178	3,73	11 055	3,51
Daň z nemovitostí	22 112	7,63	22 504	7,55	22 348	7,45	22 687	7,21
Daňové příjmy celkem	289 639	100,00	298 068	100,00	299 977	100,00	314 779	100,00

Zdroj: Hodnotící zprávy města, vlastní zpracování [24]

Příloha č. 2: Porovnání zastoupení nedaňových příjmů v letech 2013 - 2016 (v tis. Kč)

NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	2013		2014		2015		2016	
	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%
Příjmy z vlastní činnosti	26 400	24,90	31 274	28,57	32 285	29,156	30 241	27,08
Příjmy z pronájmu majetku	76 309	71,97	76 001	69,44	76 667	69,237	80 473	72,07
Příjmy z úroků	2 268	2,14	2 034	1,86	1 597	1,4422	937	0,84
Přijaté splátky půjček	1 051	0,99	139	0,13	183	0,1653	6	0,01
Nedaňové příjmy celkem	106 028	100,00	109 448	100,00	110 732	100	111 657	100,00

Zdroj: Hodnotící zprávy města, vlastní zpracování [24]

Příloha č. 3: Přehled transferů města Jindřichův Hradec (v tis. Kč)

TRANSFERY	2013	2014	2015	2016	průměr
Neinvestiční transfery	45 845	49 050	45 999	47 044	46 985
Investiční transfery	23 429	34 220	17 273	21 242	24 041
Transfery celkem	69 274	83 270	63 272	68 286	71 026

Zdroj: Hodnotící zprávy města, vlastní zpracování [24]

Příloha č. 4: Financování města Jindřichův Hradec v období 2013 - 2016 (v tis. Kč)

FINANCOVÁNÍ	2013	2014	2015	2016
Přijaté dlouhodobé úvěry, půjčky	0	0	0	0
Splátka úvěrů a půjček	-3 314	-589	0	0
Aktivní dlouhodobé operace řízení likv.	0	0	0	0
Změna stavu peněžních prostř. na BÚ	-37 984	-29 508	39 959	-52 927
Financování celkem	-41 298	-30 097	39 959	-52 927

Zdroj: Hodnotící zprávy města, vlastní zpracování [24]